КУБАДАН ҚЎЛИНГНИ ТОРТ!

СОЦИАЛИЗМ ҚУРИШ ЙЎЛИГА ТУШИБ ОЛГАН, ЎЗ ВАТАНИНИНГ ОЗОДЛИГИНИ ВА МУСТАҚИЛЛИГИНИ АМЕРИКА ИМПЕРИАЛИСТЛАРИНИНГ АГРЕССИВ ҲАМЛАЛАРИДАН ФИДОКОРОНА ҲИМОЯ ҚИЛАЁТГАН КУБАНИНГ ҚАҲРАМОН ХАЛҚИГА ҚАРДОШЛИК САЛОМИ! (КПСС Марказий Комитетининг Октябрь Чақириқларидан).

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 213 (2246). | 26 октябрь, жума, 1962 йил. | Баҳоси 2 тийин.

Областимиз меҳнаткашлари Америка империалистларининг Кубага нисбатан агрессив ҳатти-ҳаракатларидан қаттиқ ғазабланмоқдалар. Шу муносабат билан ҳамма жойда меҳнаткашларнинг митинг ва йиғилишлари бўлиб ўтмоқда. Суратда: Тошкент электромеханика заводи токарлик цехининг бир группа ишчилари Совет ҳукуматининг Баёноти билан танишмоқдалар.

В. Салов фотоси.

Н. С. ХРУШЧЕВНИНГ БЕРТРАН РАССЕЛГА ЖАВОБИ

Муҳтарам жаноб Рассел!

Телеграммангизни олдим ва АҚШнинг жаҳонни уруш ёқасига элтиб қўяётган агрессив ҳаракатлари муносабати билан ташвиш тортаётганлигингиз учун Сизга самимий миннатдорчилик изҳор қиламан.

Сизнинг нима сабабдан ҳаяжонланиб безовта бўлаётганингизни тушуниб турибман. Сизни ишонтириб шуни айтмоқчиманки, Совет ҳукумати телбаликдан иборат бўлган ҳеч қандай қарорларни қабул қилмайди, Америка Қўшма Штатларининг асоссиз ҳаракатлари билан қилинаётган иғволарга учмайди ҳамда АҚШ ҳукуматининг агрессив ҳаракатлари сабабли вужудга келган ва тузатиб бўлмайдиган оқибатларга олиб бориши мумкин бўлган вазиятни тугатиш учун ҳамма чораларни кўради. Уруш бошланиб кетишига йўл қўймаслик учун биз қўлимиздан келган ҳамма чораларни кўрамиз. Башарти уруш бошланиб кетгудек бўлса, бу уруш дастлабки соатданоқ термоядро ва жаҳон урушига айланиб кетажагини биз тўла тасаввур қилиб турибмиз. Бу нарса бизга тамомила равшан бўлса ҳам, мана шу тангликни келтириб чиқарган АҚШ ҳукуматига равшан эмасга ўхшайди.

Америка ҳукумати Куба халқига ва унинг ҳукуматига душманлик орқасидагина эмас, балки сайлов олдидан партиялар орасида авж олиб кетган васваса таъсирида сайлов олди мулоҳазаларига амал қилиб ҳам ана шундай телбалик йўлига кирди, деган гапларни айтмоқдалар. Лекин бу нарса жаҳонни термоядро уруши ҳалокатига олиб бориб қўйиши мумкин бўлган тентакликку. АҚШ сиёсати учун жавобгар бўлган кишилар агарда термоядро уруши бошланиб кетгудек бўлса, ўзларининг телбаликдан иборат ҳаракатлари нимага олиб бориши мумкинлигини бир ўйлаб кўришлари керак. Агар Америка ҳукумати агрессив сиёсатининг йўли тўсиб қўйилмаса, у ҳолда бошқа халқлар каби Қўшма Штатларнинг халқи ҳам бундай сиёсат эвазига миллион-миллион кишиларнинг жонини қурбон қилиш билан товон тўлашга мажбур бўлажак.

Жаноб Рассел, бизнинг позициямизга, бизнинг ҳаракатларимизга тушуниб қарашингизни Сиздан илтимос қиламан. Америка ҳукуматининг қароқчилик ҳатти-ҳаракатлари орқасида юз берган аҳволнинг бутун мураккаблигини англаганимиз ҳолда, биз бу ҳатти-ҳаракатларга ҳеч бир шаклда рози бўла олмаймиз. Агарда биз давлатлар ўртасидаги муносабатларда қароқчилик ва бандитизмни рағбатлантирадиган бўлсак, бу ишимиз давлатлар ўртасида, шунингдек халқлар ўртасида, одамлар ўртасида нормал ўзаро муносабатлар ўрнатишнинг негизи бўлган халқаро ҳуқуқ ва, бинобарин, ҳуқуқ-тартибот нормаларини мустаҳкамлашга ёрдам бермайди. Шу сабабли, АҚШ ҳукумати халқаро ҳуқуқларни қўпол равишда поймол қилиб, бузаверадиган бўлса, ўз ҳаракатларида ақл-идрок даъватларига амал қилмайдиган бўлса, у ҳолда ниҳоясига етиб кескинлашиб кетган аҳвол контроль остидан чиқиши мумкин ва бу нарса жаҳон урушига айланиб, барча мамлакатларнинг халқлари бошига зўр кулфатлар солиши мумкин.

Мана шунинг учун ҳозир Совет Иттифоқининг, социалистик мамлакатларнинг ва Кубанинг (Куба жаҳон миқёсидаги тангликни марказлаштириб турган асосий фокусдек бўлиб қолди) куч-ғайрат сарфлашларигина талаб қилинмай, балки барча давлатларнинг, барча халқларнинг ва жамиятдаги барча қатламларнинг ҳам зарур куч-ғайрат сарфлашлари, шу тариқа уруш ҳалокатининг олдини олишлари талаб қилинмоқда. Чунки ана шу ҳалокат бошланиб кетадиган бўлса, у инсониятнинг бошига жуда оғир кулфатлар соладиҳамда на ўнгларни, на сўлларни аяб ўтиради, на тинчлик ишини қаттиқ туриб ҳимоя қилаётган кишиларни, на бир чекада қолишни хоҳлаётган одамларни аяб ўтиради.

Шу гапни яна бир марта айтиб қўймоқчиманки, ана шундай ҳалокатга йўл қўймаслик учун биз имкони бўлган ҳамма чораларни кўрамиз. Аммо шуни назарда тутмоқ керакки, бизнинг куч-ғайратларимиз етарлик бўлмай қолиши мумкин. Чунки бизнинг куч-ғайратларимиз ва имкониятларимиз — бир томоннинг куч-ғайратлари ва имкониятларидир. Агарда Америка ҳукумати ўзи белгилаган қароқчилик ҳаракатлари программасини амалга ошириадиган бўлса, у ҳолда биз, халқаро битимларга ёзиб қўйилган ва БМТ Уставида ифода этилган ҳуқуқларимизни ва халқаро ҳуқуқларимизни ҳимоя қилиш тариқасида агрессорга қарши ҳимоя воситаларини ишга солишга мажбур бўламиз, албатта. Бизнинг бундан бўлак чорамиз йўқ. Шу нарса яхши маълумки, башарти, йўлтўсар қароқчини тинчитишга уриниб, дастлаб унга ҳамёнингизни, кейин тўнингизни ва бўлак нарсаларингизни берганингиз билан у шафқатлироқ бўлиб қолмайди, йўлтўсарлик қилишни ташламайди. Бунинг аксича, у тобора сурбет бўлиб бораверади. Шу сабабдан, ваҳшиёна қонунлар маданиятли одамлар ва давлатлар ўртасидаги муносабатлар қонунига айланиб кетмаслиги учун қароқчини жиловлаб қўймоқ керак.

Совет ҳукумати ҳисоблайдики, Америка Қўшма Штатларининг ҳукумати ўзини босиб олиши ҳамда ўзининг қароқчиликдан иборат дўқ-пўписаларини амалга оширишни тўхтатиши керак. Унинг бу дўқ-пўписалари жуда жиддий оқибатларга сабаб бўлиши мумкин.

Уруш ва тинчлик масаласи шу қадар ҳаётий муҳим масалаки, биз вужудга келган ҳамма масалаларни муҳокама қилиб, термоядро урушининг бошланиб кетиш хавфини йўқотиш мақсадида ҳамма чораларни кўриш учун энг юқори доирада учрашув ўтказиш фойдали бўлур эди, деб ҳисоблар эдик. Ҳали ракета-ядро қуроли ишга солинмаган экан, урушнинг олдини олиш имконияти бор. Америкаликлар агрессия бошлаганидан кейин эса бундай учрашув иложсиз ва фойдасиз бўлиб қолади.

Тинчлик тақдири ҳақидаги ғамхўрлик тақозоси билан юборган мурожаатингиз учун яна бир марта Сизга миннатдорчилик изҳор қиламан.

Сизни самимий ҳурмат қилувчи,

Н. ХРУШЧЕВ.

Москва
1962 йил, 24 октябрь.

Бертран Расселнинг СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. ХРУШЧЕВГА телеграммаси

Сизга мурожаат қилиб, Қўшма Штатларнинг Кубадаги асоссиз ҳаракатлари билан қилинаётган иғволарга учмасликка чақираман. Тинчликни сақлаб турадиган нарса эҳтиёткорликдир. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти орқали қоралаш чорасини қидирмоғингизни илтижо билан маслаҳат кўраман. Шошма-шошарлик билан қилинадиган ҳаракатлар инсониятни ҳалокатга олиб бориб қўйиши мумкин.

Бертран РАССЕЛ.

1962 йил 23 октябрь.

ҚУЙИ ЧИРЧИҚ РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ВА РАЙОН ИЖРОИЯ КОМИТЕТИГА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Совети партия XXII съезди ва КПСС Марказий Комитети март Пленуми тарихий қарорларидан руҳланган Қуйи Чирчиқ районининг колхозчилари, совхоз ишчилари, қишлоқ хўжалик ва сув хўжалиги мутахассислари, партия, совет, касаба союз ва комсомол ходимлари пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш юзасидан катта иш қилганликларини, давлатга пахта сотиш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини республикада биринчи бўлиб шараф билан бажарганликларини зўр қониқиш билан таъкидлайдилар.

Тайёрлаш пунктларига 16209 тонна пахта топширилди ёки план 106 процент бажарилди. Район пахтакорлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, яна 2500 тонна пахта топшириш мажбуриятини олдилар.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Қуйи Чирчиқ районининг колхозчиларини, совхоз ишчиларини, қишлоқ хўжалик ва сув хўжалиги мутахассисларини, партия, совет, касаба союз ва комсомол ходимларини ҳамда барча меҳнаткашларини эришилган муваффақият билан қизғин табриклайдилар ва улар давлатга каноп пояси ва уруғи, шоли ва чорвачилик маҳсулотлари сотиш мажбуриятларини яқин кунларда бажарадилар, етиштирилган пахта ҳосилининг ҳаммасини сира нобуд қилмай йиғиб-териб оладилар ва давлатга топширадилар, ерларни энг яхши агротехника муддатларида шудгорлаб қўядилар, чорва моллар қишловига яхши тайёргарлик кўрадилар ҳамда қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларини ривожлантиришда бундан буён ҳам янада катта муваффақиятларга эришадилар, деб қаттиқ ишонч билдирадилар.

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ	ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ	ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

ГЕНРИ УИНСТОН ТОШКЕНТДА

АҚШ Коммунистик партиясининг Совет Иттифоқига дам олиш ва даволаниш учун келган таниқли арбоби Генри Уинстон Ўзбекистон пойтахтига келди.

Американлик меҳмон республикамизга келган биринчи кунда, 24 октябрда Тошкентнинг диққатга сазовор жойлари билан танишди.

Шу куни Генри Уинстон КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов билан учрашди ва суҳбатлашди. Суҳбатда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретарлари З. Р. Раҳимбоева ва А. Ҳайдаров қатнашдилар. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Нурота территориал ишлаб чиқариш бошқармаси совхозлари чўпонларининг, зоотехниклари ва ветеринария ходимларининг социалистик мажбуриятларини кўриб чиқди ва маъқуллади. Область ва район партия комитетларига, область партия комитетларининг территориал ишлаб чиқариш бошқармаларидаги партия ташкилотчиларига бу социалистик мажбуриятни республикадаги барча чўпонлар орасида муҳокама қилиш ва уларни Ўзбекистонда чорвачиликни янада ривожлантиришга сафарбар этиш таклиф қилинди.

АГРЕССИЯГА ЙЎЛ ЙЎҚ!

АҚШнинг қаҳрамон Кубага қарши янги агрессияси тўғрисида Совет ҳукуматининг Баёноти муносабати билан республикамиз пойтахти саноат корхоналарида, қурилиш ва транспорт ташкилотларида кўпминг кишилик митинглар, йиғилишлар бўлиб ўтмоқда. Меҳнаткашлар империалистларнинг ёвуз ниятларини қаттиқ қораламоқдалар, Ҳукуматимизнинг шу ҳақдаги Баёнотини якдиллик билан маъқулламоқдалар.

24 октябрь куни эрталабки смена бошланиши олдидан республика Совнархозига қарашли биринчи бирлашган темирйўл транспорти хўжалиги ишчилари, мутахассислари ва хизматчиларининг кўп кишилик йиғилиши бўлди.

— Америка империалистлари ўт билан ўйнашмоқдалар, — деди диспетчер Алексей Кузмин, — ўз озодлиги ва мустақиллиги учун мардона курашаётган эрксевар Кубага нисбатан қилинаётган агрессив ҳаракатлар шуни кўрсатиб турибди. Бироқ, Куба халқи ёлғиз эмас. Уни бутун ер юзидаги барча софдил кишилар қўллаб-қувватлайдилар. Шу сабабли империалистлар Кубага қарши ҳарқандай чакки ҳаракатлари янги урушнинг бошланишига олиб келиши мумкинлигини унутмасликлари керак.

Биз Совет ҳукуматининг Баёнотини ва Қуролли Кучларимизнинг жанговар тайёрлигини ошириш соҳасидаги тадбирларни тўла маъқуллаймиз. Ватанимиз қудратини янада мустаҳкамлаш учун куч-қувватимизни аямай меҳнат қиламиз.

Мастер Лев Лазарев бундай деди:

— Совет ҳукуматининг Баёнотида жаҳондаги барча эрксевар кишиларнинг мақсадлари ифодаланган. Ҳукуматимиз ер юзидаги халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлик манфаатларини ҳамиша ҳимоя қилиб келмоқда ва ҳимоя қилади. Кеннеди ҳукуматининг Кубага қарши тайёрлаётган янги агрессиясига йўл қўймаймиз. Бунга кучимиз етади.

Хўжалик бошланғич партия ташкилотининг секретари П. Селезнев ва бошқа ўртоқлар ҳам йиғилишда сўзга чиқиб агрессорларнинг қора ниятлари ҳақида қаҳр-ғазаб билан гапирдилар. Улар Совет ҳукуматининг шу муносабат билан чиқарган Баёнотини қизғин ва якдиллик билан маъқулладилар.

Транспортчилар зиммаларига янги мажбурият олишди. Юк ортиш ва тушириш ўнбир ойлик планини муддатидан олдин бажаришга муваффақ бўлган коллектив етти йилликнинг тўртинчи йили топшириғини илгари мажбуриятда кўрсатилганидек 15 декабрда эмас, балки Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 45 йиллиги байрами кунигача адо этишга аҳд қилди.

М. ТОҲИРОВ.

ҚУЙИЧИРЧИҚЛИКЛАР ЯНГИ МАРРАНИ ЭГАЛЛАМОҚДАЛАР

СОЛДАТСКОЕ, 25 октябрь. (ЎзТАГ). Бугун «Ўзбекистон ССР 5 йиллиги» совхози клубида Қуйи Чирчиқ район қишлоқ хўжалик илғорларининг кенгаши бўлди. Бу кенгаш район меҳнаткашларининг давлатга пахта сотиш юзасидан олган юксак социалистик мажбуриятларини бажарганликларига бағишланди.

КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг табригини ўқиб берди. Район пахтакорлари тайёрлаш пунктларига 16.209 тонна пахта топширдилар. Бу — ўтган йилнинг шу пайтидагига нисбатан уч минг тоннадан зиёд кўпдир. Ш. Р. Рашидов район меҳнаткашларини катта муваффақият билан табриклади ва уларни далада қолган бутун ҳосилни йиғиштириб олишга, нобудгарчиликка йўл қўймасликка, шудгорни ўз вақтида ўтказиб, келгуси йил ҳосили учун мустаҳкам замин яратишга чақирди.

Кенгаш қатнашчилари Қуйи Чирчиқ районининг барча меҳнаткашларига мурожаат қабул қилдилар. Қуйи Чирчиқ районининг колхозчилари ва совхоз ходимлари янги оширилган мажбуриятлар олиб, Ватанга яна 2500 тонна пахта ва 11 минг тонна каноп пояси беришга аҳд қилдилар.

Кенгашнинг ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари М. Абдураззоқов, Р. Қурбонов, Ё. С. Насриддиновалар қатнашдилар.

ИҒВОГАРЛАРГА ЛАЪНАТ!

Совхозимиз меҳнаткашлари Совет ҳукуматининг кечагина эълон қилинган Баёнотини газетадан ўқиб американлик қабиҳ иғвогарларга чексиз лаънатлар айтмоқдалар. Борган сари қутираётган агрессорлар зўравонлик сиёсатига бутун вужудлари билан ёпишиб олмоқдалар. Улар ҳийла-найранглар ишлатиб, иғвогарлик қилиб қаҳрамон Куба халқининг тинч ҳаётига чанг солмоқчи бўлмоқдалар. Бировнинг тинч, бахтли ҳаётига путур етказишни доимо дилига жо қилиб келаётган иғвогар агрессорларни ҳар қанча нафратласак, ҳар қанча лаънатласак камлик қилади.

«Қаҳрамон Кубадан қўлингни торт!» Бу сўзларни барча тинчликсевар кишилар қатори бизнинг совхозимиз меҳнаткашлари ҳам ғазаб билан айтмоқдалар. Ҳар бир меҳнаткаш шу кеча-кундузда «Агрессияга йўл йўқ, яшасин Куба ва унинг қаҳрамон халқи, тинчлик ҳамда осойишталикда яшаш ҳар биримизнинг асл мақсадимиздир» демоқдалар юракдан. Биз аминмизки, американлик агрессорлар бошлаган янги қабиҳ иғво кўп ўтмай даф этилади, бутун жаҳонга «биз зўравонмиз» деб жар солаётган мақтанчоқ урушқоқларнинг овози ўчади.

Совхозимиз ишчилари жаҳонда тинчликнинг бундан кейин ҳам барқарор бўлишига ўз меҳнатлари билан муносиб ҳисса қўшиш истагида яшамоқдалар. Ҳозир бепоён пахтазорларимизда Ватанга мўлкўл «оқ олтин» етказиб бериш мақсадида чинакамига кураш кетяпти. Биз бу йил албатта, пахта тайёрлаш давлат планини шараф билан бажарамиз. Бу — бизнинг тинчлик ишига қўшган ҳиссамиз бўлади.

Ғ. ҚОДИРОВ,
2-«Далварзин» совхозининг директори.

ЖАҲОН ЖАМОАТЧИЛИГИ ҚОРАЛАМОҚДА

МОСКВА, ТАСС обзорчиси Игорь Орлов бундай деб ёзади:

Жаҳон жамоатчилигининг билдираётган фикри шу нарсага ҳеч қандай шубҳа қолдирмайдики, тинчликни сақлаш ғамини еяётган одамларнинг ҳаммаси Вашингтоннинг озод ва мустақил Кубани бўғишга қаратилган кейинги чораларини қатъий равишда қораламоқдалар.

АҚШнинг ҳукмрон доиралари Куба масаласида ҳеч бир ўйламай ўт билан ўйнашаётганликлари Америкага иттифоқчи бўлган мамлакатларда ҳам қаҳр-ғазабни қўзғатмоқда.

Париж радиосининг шарҳчиси бу хусусда ўз фикрини дарҳол билдириб, АҚШ нинг янги агрессив ҳаракатлари халқаро вазиятни кескинлаштиради, жиддий хавфлар туғдирадиган вазиятни вужудга келтиради деб айтди.

Вашингтоннинг агрессив сиёсатини оқламоқ учун президент Кеннедининг келтирган важлари ҳеч кимни ишонтира олмайди. Англия матбуоти ҳақиқатда бу важларни рад қилмоқда. Англиядаги «Гардиан» газетаси бундай деб ёзади: «Куба ҳеч кимнинг территориясига бостириб кираётгани йўқ». Англиядаги кўпгина газеталар, кичкина Куба АҚШ га таҳдид солаётир ёки бошқа бирор давлатга таҳдид солаётир деган даъволарни мунофиқлик деб ҳисобламоқдалар.

АҚШ ҳукумати томонидан Кубанинг қаҳрамон халқига қарши бошланган хавфли авантюра ҳамма жойда қаҳр ва ғазаб қўзғатмоқда. Чехословакияда чиқадиган «Руде право» газетаси бу ҳаракатларга баҳо бериб, «бу — АҚШ ҳукуматининг қароқчиликдан иборат агрессив ҳаракатидир.

Ғарб қитъасидаги кўпгина мамлакатларда бўлган сиёсий, касаба союз студентлар ташкилотларининг ва бошқа жамоат ташкилотларининг Кубага қарши агрессиянинг олдини олмоқ учун Бирлашган Миллатлар Ташкилоти аралашуви лозимлигини талаб қилган жуда кўп баёнотлари, резолюциялари, хатлари эълон қилинаётганлиги Латин Америкаси мамлакатлари бу масалага қандай қараётганлигини кўрсатиб турибди. Аргентинадаги таниқли сиёсий арбобларнинг катта группаси эълон қилган баёнотда «Куба АҚШнинг хавфсизлигига таҳдид солиши мумкин эмас», дейилади. Бу баёнотга қўл қўйганлар орасида собиқ қишлоқ хўжалик министри Освальдо Перес Бардо, республиканинг собиқ вице-президенти Алехандро Гомес, социалистик партиянинг секретари Давид Тиффенберг ва бошқалар бор. Шу баёнотда айтиладики, Куба халқи суверен халқдир ва ўз турмушини мустақил равишда қуришга ҳамда ўз мамлакатини ҳимоя қилиш чораларини кўришга ҳақлидир.

Латин Америкасининг кўп мамлакатларидаги жамоатчилик вакиллари ҳам худди шундай фикрларни айтмоқдалар.

Бетараф мамлакатларда ҳам АҚШнинг ўйламасдан қилган бу ҳаракатлари қаттиқ танқид қилинмоқда. Швециядаги «Свенска дагбладет» деган буржуа газетаси бундай деб ёзади: «Куба кризиси муносабати билан денгизлардаги кемаларнинг қатнови соҳасида Америка ўтказаётган сиёсат АҚШнинг иттифоқчилари орасида, айниқса Англия доираларида ҳозирнинг ўзидаёқ кучли ғазаб туғдирди».

Қўшма Штатларнинг ўзида матбуот бир қанча вақтдан бери мамлакатда авж олдирилаётган ҳарбий васвасани янада кучайтиришга ҳаракат қилмоқда, албатта. Давлат департаменти ва Пентагон раҳбарларининг газета редакторлари ва шарҳчиларидан 400 кишини Вашингтонга махсус чақириб, уларга икки кун давомида берган йўл-йўриқларининг натижалари матбуот саҳифаларида сезилиб турибди дейиш мумкин. Шундай йўл-йўриқ берилганидан сўнг Америка газеталарининг саҳифаларида социалистик мамлакатлар шаънига қилинаётган туҳмат, иғво ва уйдирмалар кўпайиб кетганлигига таажжубланмасак ҳам бўлади. Кубага қарши кампания тағин ҳам кўпроқ мудҳиш тус олди.

Бироқ, АҚШда авантюристик кайфиятдаги доиралар мамлакатни қандай хатарли йўлга судраётганлигини тушунмайдиган ақли расо кишилар йўқ экан деб ўйлаш ярамайди. Висконсин штатидаги Мэдисон шаҳрида чиқадиган «Кепитал таймс» газетаси яқинда бундай деб ёзди: «Кубага бостириб кириш ва Фидель Кастрони ағдариш планлари Америка халқини қувонтираётгани йўқ».

Президент ўз нутқини сўзлаб бўлганидан кейин орада ярим соат ўтар-ўтмас Америка студентлари Оқ уй атрофига пикетлар қўйдилар. Улар «ҳарбий кемалар билан қўрқитиш дипломатияси йўқолсин!» деган шиорлар ёзилган плакатларни кўтариб юрдилар.

Американинг таниқли олими, Нобель мукофоти лауреати доктор Лайнус Полинг, АҚШ президенти Куба шаънига қилаётган ўзининг «урушқоқлик буйруқлари ва таъқибларидан» воз кечиши керак, деди. Полинг Америка ҳукуматининг ҳаракатларини «жуда масъулиятсизлик билан» қилинаётган ҳаракатлар деб айтиб, бу билан кўпгина ўз ватандошларининг фикрини ифодалади.

АҚШ ҳукмрон доираларининг сурбет ҳаракатларига қарши норозиликлар тўлқини бутун дунёда кучаймоқда.

Улуғ Октябрнинг 45 йиллиги шарафига

ЎЗБЕКИСТОН САНОАТЧИЛАРИНИНГ ЮТУҒИ

Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги кенгаши ихтиёридаги саноат корхоналарининг коллективлари октябрьолди вахтасида ажойиб меҳнат ғалабаларига эришдилар. Улар ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш ўн ойлик плани муддатидан илгари бажарилганлиги тўғрисида 24 октябрда рапорт бердилар.

Республикада маҳсулот ишлаб чиқариш ўтган йилнинг шу пайтига нисбатан 8,5 процент кўпайди. Тўққиз ой ичида меҳнат унумдорлиги плани 102,9 процент бажарилди. Маҳсулотнинг таннархини камайтириш йўли билан пландан ташқари 9,7 миллион сўм тежалди.

Республика саноат меҳнаткашлари ой охиригача қолган кунларда неча ўн миллион сўмлик қора металл прокати, кўмир, нефть, минерал ўғитлар, табиий газ, пахта териш машиналари, ип газлама ва маҳсулотнинг бошқа турларини ишлаб чиқарадилар. (ЎзТАГ).

МАМЛАКАТ КАБЕЛЧИЛАРИГА ЯНГИ ТЕХНИКА

«Таштрансмаш» заводи мамлакатнинг кабель саноати учун модернизация қилинган ўраш машиналарини кўплаб ишлаб чиқара бошлади. Янги машина шу хилдаги ҳозирги машиналарга нисбатан 20 процент унумлироқ ишлайди, унинг гарантияланган иш муддати эса олти ойдан тўққиз ойга етказилди.

Корхона коллективи машиналарнинг биринчи қисмини ноябрь ойи бошигача ишлаб чиқаради. Янги машиналарни йиғувчи Александр Большаков ва Ахтам Сигбатулин бошлиқ бригадалар Улуғ Октябрнинг 45 йиллиги шарафига ўн уч машина ўрнига ўн тўрт машина тайёрлаб бериш мажбуриятини олдилар. (ЎзТАГ).

Область Ҳурмат тахтаси

Давлатга пахта сотиш йиллик планини муддатидан илгари бажарганликлари учун қуйидагилар область Ҳурмат тахтасига ёзиладилар.

Юқори Чирчиқ районидаги «Ленинский путь» колхози (раиси **Г. Р. Ни**, партия ташкилотининг секретари **В. Боймурзаев** ўртоқлар). Колхоз қўшимча 138 тонна пахта сотиш мажбуриятини олган.

Юқори Чирчиқ районидаги «Ўзбекистон» колхози (раиси **Пак Ден Хиб**, партия ташкилотининг секретари **С. Турсунов** ўртоқлар). Бу колхоз пландан ташқари 200 тонна пахта топшириш мажбуриятини олган.

Қуйи Чирчиқ районидаги Димитров номли колхоз (раиси **С. Мун**, партия ташкилотининг секретари **А. Қодиров** ўртоқлар). Бу колхоз пландан ташқари 550 тонна пахта сотиш мажбуриятини олган.

Қуйи Чирчиқ районидаги «Ленинград» колхози (раиси **Тин Чан Ен**, партия ташкилотининг секретари **Т. Бойбўтаев** ўртоқлар). Бу колхоз пландан ташқари 140 тонна пахта сотиш мажбуриятини олган.

Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхози (раиси **Хван Ман Гим**, партия ташкилотининг секретари **Пак Ден Ен** ўртоқлар). Бу колхоз пландан ташқари 450 тонна пахта сотиш мажбуриятини олган.

Юқори Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхоз (раиси **Д. А. Ким**, партия ташкилотининг секретари **П. Цой** ўртоқлар). Бу колхоз пландан ташқари 500 тонна пахта сотиш мажбуриятини олган.

Қуйи Чирчиқ районидаги «Коммунизм» совхози, (директори **В. Азизов**, партия ташкилотининг секретари **С. Тожибоев**, ишчилар комитетининг раиси **Д. Ҳасанбоев** ўртоқлар). Бу совхоз пландан ташқари 500 тонна пахта топшириш мажбуриятини олган.

Чиноз районидаги «Коммунизм» колхози (раиси **А. Мираҳмедов**, партия ташкилотининг секретари **У. Ҳасанов** ўртоқлар). Бу колхоз пландан ташқари 600 тонна пахта сотиш мажбуриятини олган.

Юқори Чирчиқ районидаги «III Интернационал» колхози (раиси **Н. Нишонбоев**, партия ташкилотининг секретари **Ж. Оқилбеков** ўртоқлар). Бу колхоз пландан ташқари 525 тонна пахта сотиш мажбуриятини олган.

Чиноз районидаги 4-«Вревский» совхози (директори **К. Аъзамов**, партия ташкилотининг секретари **Х. Исмоилов**, ишчилар комитетининг раиси **Н. И. Бибик** ўртоқлар). Бу совхоз пландан ташқари 200 тонна пахта сотиш мажбуриятини олган.

«Куйлюксельмаш» заводи коллективи тракторлар моторини ремонт қилиш ва запас қисмлар тайёрлаш йиллик планини муддатидан илгари адо этди. Машинасозлар Улуғ Октябрь байрами шарафига пландагидан ташқари ўнларча минг сўмлик қўшимча маҳсулот ишлаб чиқаришга аҳд қилдилар. Суратда: корхона пешқадамлари —(чапдан) токарлардан П. Петров, Ю. Маҳмуджонов ва механика цехининг бошлиғи И. Овтин ўртоқлар.

В. Салов фотоси.

ЧИРЧИҚ КОРХОНАЛАРИДА

ИҚТИСОД ҲИСОБИГА

Улуғ Октябрнинг 45 йиллиги шарафига меҳнат вахтасида ишлаётган электрохимия комбинати коллективи маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва таннархини камайтириш соҳасида катта ютуқларни қўлга киритмоқда. Бунда айниқса хомашё ва электр қувватини тежаш учун бошланган оммавий ҳаракат яхши натижалар бермоқда.

Комбинат коллективи компрессорлар, катализаторлар ишини яхшилаш соҳасида қатор ташкилий-техникавий тадбирларни изчиллик билан амалга ошира бориб, шу йил бошидан бери 30 миллион киловатт-соат электр қуввати, 6 миллион кубометрдан зиёд табиий газ ва жуда кўп миқдорда буғ тежаб қолди. Кимёгарлар иқтисод қилинган хомашёлар ҳисобига мингларча тонна минерал ўғит ишлаб чиқариб, республикамизнинг колхоз ва совхозларига жўнатдилар.

ҚУЮВЧИЛАР ВАХТАДА

«Чирчиксельмаш» заводининг коммунистик меҳнат коллективи номини олиш учун мусобақалашаётган қуювчилари байрамолди вахтасини муваффақиятли давом эттирмоқдалар. Улар қишлоқ хўжалик машиналари учун қуйилмалар тайёрлашни муттасил ошириб бормоқдалар, запас қисмлар ишлаб чиқариш топшириғини ортиғи билан адо этаётирлар.

Қуювчилар, пўлат эритувчилар ва қолипловчилар байрам шарафига зиммаларига оширилган мажбурият олганлар. Улар меҳнат унумдорлигини 6 процент ошириш, пландагидан ташқари 500 тонна қуйилмалар тайёрлаш, маҳсулот таннархини 2 процент камайтириш учун курашмоқдалар.

ПЛАНДАН ТАШҚАРИ ПОЙАФЗАЛ

Пойафзал фабрикасининг меҳнатсевар коллективи ишлаб чиқариш суръатини тинмай ошириб бормоқда. Пойафзалчилар йил бошидан бери шу кунга қадар пландан ташқари 15 минг жуфт оёқ-кийими ишлаб чиқардилар. Буларнинг ҳаммаси иқтисод қилинган хомашё ҳисобига тайёрланди.

Корхона коллективи маҳсулот турини кўпайтириш ва сифатини яхшилашга катта эътибор бермоқда. Шу йилнинг ўтган ойлари мобайнида 50 хил янги пойафзал ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Шулардан 26 таси бутунлай янги моделдир.

Фабрикада яратилган янги моделлардан бир нечтаси Москвада бўлиб ўтган кийим-кечак, пойафзал, трикотаж ва мўйна буюмлари Бутуниттифоқ виставкасида намойиш қилинди. Чирчиқлик мастерларнинг олти хил модели бу виставкада юқори баҳо олди ва мамлакатдаги барча пойафзал фабрикаларида оммавий суратда ишлаб чиқаришга тавсия этилди. Корхона коллективи виставканинг учинчи даражали дипломи билан мукофотланди.

Пойафзалчилар келаси йили маҳсулот хилини 76 тага етказишга аҳд қилдилар. Шулардан 36 таси янги хил оёқ-кийимлари бўлади.

В. ТАЛГАРОВ.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

ҲАММА НАРСА ИНСОН УЧУН

Николай Павловичдан завод партия комитети ишчиларга қандай ғамхўрлик кўрсатаётгани ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилганимизда, у «яхшиси юринглар, ишчиларнинг ўзлари билан суҳбатлашиб кўринглар, улар турмушидан, ишидан мамнунлигини айтсалар, ғамхўрлик қилиш ана шунинг ўзи-да», деб бизни икки чети дарахтлар ва гуллар билан қопланган тратуардан ишчилар ҳузурига, қайноқ ҳаёт қучоғига бошлади.

Мана, заводнинг юраги ҳисобланган прокат цехи. Қудратли печларда аланга бераётган яшил ёқилғи алюмин ғўлаларини қипқизил чўғга айлантириб, конвейерга узатади. Бу ерда бир неча операцияни бир вақтнинг ўзида бажарилиши туфайли алюмин ғўлаларидан исталган ўлчовда симлар тайёрланмоқда.

Цехнинг барча участкасида иш одатдагидай авжида. Прокатчиларнинг қўли-қўлига тегмайди. Улар ўзларининг баракали меҳнатлари билан кўплаб кабеллар тайёрлаб бераётирлар. Цех коллективи ягона мақсад — КПСС XXII съезди қарорларини муваффақиятли равишда ҳаётга тадбиқ этиб, коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш йўлида ҳормай-толмай меҳнат қилаяпти.

Кейинги йилларда Тошкент электрокабель заводининг коллективи республика саноат корхоналари орасида ибратли ишлари ва ҳалол меҳнатлари билан шуҳрат қозониб келаётир. Илгари заводдаги пастқам бинолар ўрнида катта, ёруғ, замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган цехлар қад кўтараяпти. Эски дастгоҳлар ўрнини янгилари эгаллаяпти. Коммунистик меҳнат учун кураш авж олиб кетди. Ишчиларнинг ташаббускорлиги ниҳоятда ўсди. Ҳозирги кунда заводда ҳар уч кишининг иккитаси коммунистик меҳнат ҳаракатида намуна кўрсатаётир. Заводнинг ишлаб чиқариш қуввати ҳам анча ошди.

Коммунизм корхоналарини сифатли ва пишиқ кабеллар билан таъминлашда заводнинг роли кундан-кунга ортиб бормоқда. Прокат цехининг коллективи мана шу йирик корхонада пешқадамлик қилмоқда. Бу аҳил коллектив ички резервларни қидириб топиб, цехни тўла автоматлаштиришга муяссар бўлди. Меҳнат бир неча марта енгиллашди, маҳсулот сифати яхшиланди. Цех коллективи 9 ойлик планни 110,2 процент қилиб бажаришга муяссар бўлдилар.

Завод партия комитети касаба союз ташкилоти билан ҳамкорликда КПСС XXII съезди қарорларини амалга ошириб, ишчиларга амалий ғамхўрлик қилиш, уларнинг талаб ва эҳтиёжларини қондиришга асосий диққат эътиборини жалб этган.

— Ҳозирги вақтда меҳнаткашларнинг, шу жумладан, заводимиз ишчи ва хизматчиларининг уй-жойга бўлган талаби ниҳоятда ортиб бораяпти, — ҳикоя қилади ўртоқ Павлий, — ана шу мақсадда корхона фондидан маблағ ажратиб, ишчи ва хизматчилар учун иккита кўп қаватли бино қуриб бераяпмиз. Яқин кунлар ичида 26 оила янги квартираларга кўчиб киради. Маълумки, ўтган йили заводимизда янги болалар боғчаси қурилиб ишга туширилган эди. Бу йил ҳам болалар боғчаси ва яслисига бўлган талаб ошганлигини назарда тутиб, айрим биноларни бўшатиб, яна юз болани боғча ва ясliларга жойлаштирдик.

Бундан икки-уч йил илгари кабелчилар шаҳарчасида бўлган киши ҳозир бу ердаги кўплаб маданий моллар ва озиқ-овқат магазинлари, ярмарка, шинамгина клуб ва бошқа биноларни, гулзор ва хиёбонларни кўриб, қисқа вақт ичида бу ернинг қиёфаси нақадар ўзгариб кетганлигига қойил қолади. Энди завод ишчилари ва хизматчилари рўзғор учун зарур бўлган бирор нарса керак бўлиб қолган тақдирда бошқа жойларга бориб юрмайдилар.

Завод партия комитети ишчи-хизматчилар ўртасида коммунистик тарбияни тобора мустаҳкамланишига эришмоқда. Сотиболди Маҳкамов, Тоир Холиқов, Ильичев, Понамарёв каби ажойиб коммунистлар партия комитетига яқиндан ёрдам бераяптилар. Бу жўшқин қалбли коммунистлар айрим йўлдан адашган, ичкиликбозликка берилган, меҳнат интизомини бузган кишиларни тарбиялашда ҳам бор ижодий кучи ва талантини ишга солаётир.

Шу корхонада қарийб 20 йилдан кўпроқ ишлаган ва ҳозир пенсияга чиққан Лев Иосипович Бенский завод партия комитетининг энг яқин жамоатчи-ташкилотчисидир. У иш стажини ўтаган ва пенсияга чиқишга ёши етган кишиларнинг ҳужжатларини тайёрлайди ва бошқа масалаларни ҳал қилишда актив иштирок этади. Бу қадрдон ва меҳрибон отахон ишчиларнинг энг яқин дўсти бўлиб қолган. У кексалик чоғида бошқаларга ёрдам кўрсатишни ўзининг биринчи даражали бурчи деб билади.

Тошкент электрокабель заводининг партия комитети бундан буён ҳам ишчиларни янгидан янги марраларга отлантириши, кишиларга ғамхўрлик қилишнинг намуналарини кўрсатишга қодирдир.

Н. ТОЖИБОЕВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» материаллари изидан

„МАСЪУЛИЯТСИЗЛИК ШУНЧАЛИК БЎЛАДИМИ?!"

Чиноз районидаги Янгийўл пахта заводига қарашли Тельман номли пахта пункти бу йилги пахта ҳосилини қабул қилиб олиш учун пухта тайёргарлик кўрмаганлиги, колхозчилар етиштирган «оқ олтин»ни пунктга топширишда район колхозлари кўп қийинчиликларга учраётганликлари юқоридаги сарлавҳа билан босилган танқидий мақолада очиб ташланган эди.

Янгийўл пахта заводи партия ташкилотининг секретари ўртоқ Бобришев редакцияга юборган жавобида газетанинг 2 октябрь сонида босилган танқидий мақолада кўрсатилган фактларни тўғри деб эътироф қилади.

Пахта пунктида йўл қўйилган хато ва камчиликларни тезда тугатиш учун Янгийўл пахта заводи механик Ф. Ф. Завялов ва агроном В. Мещанинов ўртоқларни юборган. Шу кунларда ПТХ-20 маркали иккита транспортер ўрнатилган. Пахтани қабул қилиш учун қўшимча майдонлар қурилган. Пахта пунктидаги камчиликлар тузатилган.

„Граммни қадрламасанг, тоннанг тўлмайди"

Ана шундай сарлавҳа билан газетамизнинг 28 сентябрь сонида рейд материали босилган эди. Унда Чиноз районидаги «Қизил Октябрь», «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозларида пахтани териш ва ташишда нобудгарчиликка йўл қўйилаётгани танқид қилинган эди.

Рейд материали юзасидан район партия комитетининг секретари ўртоқ К. Мамедовдан жавоб олинди.

Газета материали «Қизил Октябрь» колхози партия ташкилотининг бюро мажлисида муҳокама қилиниб, газетадаги танқидий фикрлар тўғри деб топилган. Колхознинг бош механиги Павел Ким, бригадир Худойберди Умматовларнинг машина теримига нотўғри муносабатда бўлганликлари қораланган ва улар қаттиқ огоҳлантирилган. Пахта теришда йўл қўйилган хато ва камчиликларни бартараф этиш чоралари кўрилган.

«Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхози тўғрисидаги танқидий фикрлар район партия комитетининг бюро мажлисида муҳокама қилинган. Пахта териш ва давлатга топширишда нобудгарчиликка қарши курашни кучайтириш, шу билан бирга ҳар бир теримчи ва пахта ташувчи иши устидан контроллик ўрнатиш ўрнига келишувчилик қилгани учун колхоз агрономи С. Миралиев бюро қарори билан жазоланган.

„Талабларимиз"

Оққўрғон районидаги Карл Маркс номли колхознинг Куйбишев участкасида магазин йўқлиги сабабли колхоз меҳнаткашлари озиқ-овқат ва бошқа маҳсулотлар харид қилиш учун бирнеча километр йўл юриб колхоз марказига боришга мажбур бўлаётганликлари, шу билан бирга колхоз правлениесидан участкагача бўлган йўл қаровсиз қолиб ўйдим-чўнқур бўлиб, колхозчилар анча қийналаётгани тўғрисида редакцияга ёзилган хат газетамизнинг 18 сентябрь сонида юқоридаги сарлавҳа билан босилган эди.

Оққўрғон район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Д. А. Айтқуловнинг редакцияга юборган жавобида айтилишича Карл Маркс номли колхознинг Куйбишев участкасидаги магазин Октябрь сельпоси раҳбарларининг айби билан ёпилган. Яқинда шу магазин ремонт қилиниб ишга туширилган. Хатда кўрсатиб ўтилган йўл ҳам имконияти бўрича ремонт қилинган. Бу йўлни капитал ремонт қилиш 1963 йил планига киритилган.

СОНИ ҲАМ, СИФАТИ ҲАМ ЯХШИ

Тошкент асбобсозлик заводининг коллективи социалистик мусобақани тобора авж олдириб, ишлаб чиқариш планларини ортиғи билан бажармоқда. Корхонада ҳозир Октябрь байрамолди меҳнат вахтаси муваффақиятли давом этаяпти.

Заводнинг 2-механика цехи ишчилари 9 ойлик топшириқни ошириб адо этган эдилар. Улар шу кунларда ҳам чакки ишлашмаяпти. Шу цехда 10 йилдан бери ҳалол ишлаб келаётган тажрибали фрезерчи Ғафур Қодиров меҳнатда бошқаларга ибрат бўлмоқда. У смена нормаларини доимо ошириб бажаради, аъло сифатли маҳсулот тайёрлайди, янги асбоб-ускуналарни ўзлаштиришда актив қатнашади.

Яқинда цехга келтирилган асбобларни икки томонлама чархлайдиган янги станок ҳам ўртоқ Ғ. Қодировга топширилди. Тажрибакор ишчи тез кунда машинани пухта ўзлаштириб олди, кўп ва сифатли маҳсулот ишлаб чиқара бошлади. Ҳозир у смена нормасини 130—140 процент адо этаётир.

Шунингдек цехнинг Й. Пўлатов, Ғ. Мўминов, С. Солихов, С. Мансуров, Т. Қурбонов, М. Қосимов ўртоқлар сингари ишчилари ҳам ғайрат қилиб, кунлик топшириқларни 130—140 процентдан бажармоқда. Улар тайёрлаётган маҳсулотларнинг ҳам сони яхши, ҳам сифати.

Цехда тайёрланган турли хил асбоблар республика заводларига ҳамда чет элларга юборилмоқда. Коллектив заказларни ўз вақтида тўла-тўкис бажариш учун барча имкониятларни сафарбар қилаётир.

Н. САЪДУЛЛАЕВ.

ОЛИМЛИК ШАЪНИНИ УЛУҒЛАЙЛИК

Украиналик ажойиб ватанпарвар колхозчи аёл ўртоқ Загладанинг «Ғаллакорлик шарафини қадрланг» деган мақоласини республикамиз олимлари кенг муҳокама қилишаяпти. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси фалсафа ва ҳуқуқ институти илмий ходимларининг яқинда бўлиб ўтган очиқ партия йиғилишида ватанпарварлик руҳи билан суғорилган сермазмун мақолани муҳокама қилишга бағишланди.

Йиғилишда институт бошланғич партия ташкилотининг секретари ўртоқ Азимов машҳур ғаллакорнинг мақоласи асосида «Олимлик шаънини улуғлайлик» деган темада доклад қилди.

— Идеология фронтининг толмас жангчилари бўлган олимлар фаннинг чинакам жонкуярлари бўлишлари лозим, — дейди докладчи. — Бу эса ҳар бир ходимдан сидқидиллик билан ишлашни ва юксак фазилат намуналарини кўрсатишни талаб этади. Ҳозир институтимизда ана шундай жонкуяр ходимлар анчагина. Мисол учун Рауф Қаюмовни олиб кўрайлик. У, доим жон куйдириб ишлайди, ўз билимини тинмай ошира боради. Ишга меҳр билан киришганлиги учун кандидатлик диссертациясини муддатидан бурун муваффақиятли ёқлади.

Аммо, ҳали ўз бурчини виждонан ўтамаётган, ўзида давлат ишига нисбатан тўла масъулият ҳис этмаётган ходимлар ҳам йўқ эмас. Чунончи, М. Бобоева аспирантлик муддатини аллақачон тугатган бўлса ҳам олинган тема бўйича ҳали кўзга кўринарли дурустгина иш қилгани йўқ. У, ўз устида тинимсиз ишлаш ўрнига, аспирантлик муддатимни яна чўзиб беринглар деб, ўз вазифасига совуққонлик билан қарамоқда.

Йиғилишда доклад юзасидан қизғин музокаралар бўлди. Сўзга чиққан Мустакаев, Абдушукуров, Ёқубов, Хайруллаев ва бошқа олимлар ҳам ажойиб ташаббусга жавобан ўз касбларини севиб, қадрлаб ишлаяжакларини айтдилар.

Л. ОХУНЖОНОВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ЯШОВЧИ КЎП БОЛАЛИ ОНАЛАРГА «ҚАҲРАМОН ОНА» ФАХРИЙ УНВОНИНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўн ва бундан кўпроқ бола туққан ва тарбиялаб ўстирган оналарга «Қаҳрамон она» фахрий унвони берилиб, «Қаҳрамон она» ордени ва СССР Олий Совети Президиумининг Ёрлиғи топширилсин:

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИДА

1. **Абдурашитова** Раймага — Янгиер районидаги Боёвут посёлкасидан рўзғор ишидаги аёл.
2. **Ортиқова** Марҳаматга—Тошкент шаҳридан рўзғор ишидаги аёл.
3. **Боқиева** Кароматга — Бекобод шаҳридан рўзғор ишидаги аёл.
4. **Бердиёрова** Шодмонга — Янгиер районидаги Қўшқанд қишлоғидан рўзғор ишидаги аёл.
5. **Гавриленко** Татьяна Игнатовнага — Ўрта Чирчиқ районидаги Киров номли посёлкадан рўзғор ишидаги аёл.
6. **Исмоилова** Меҳрига — Гулистон шаҳридан рўзғор ишидаги аёл.
7. **Қодирқулова** Қўйсинга — Янгиер районидаги Фарҳод посёлкасидан рўзғор ишидаги аёл.
8. **Каримбердиева** Ҳайринисога — Бўстонлиқ районидаги Боғистон қишлоғидан рўзғор ишидаги аёл.
9. **Мажидова** Хатирага —Тошкент шаҳридан рўзғор ишидаги аёл.
10. **Мараҳимова** Саврига — Оҳангарон районидаги Ингичка қишлоғидан рўзғор ишидаги аёл.
11. **Миралимова** Қурбонбуга — Оҳангарон районидаги Баксук қишлоғидан рўзғор ишидаги аёл.
12. **Мирбобоева** Ойжаҳонга — Бўстонлиқ районидаги Хумсон қишлоғидан рўзғор ишидаги аёл.
13. **Мирзаҳакимова** Умиржонга— Бўстонлиқ районидаги Бричмулла қишлоғидан рўзғор ишидаги аёл.
14. **Мирсаидова** Рисқига — Юқори Чирчиқ районидаги Паркент қишлоғидан рўзғор ишидаги аёл.
15. **Норжигитова** Тожинисога— Бекобод районидан рўзғор ишидаги аёл.
16. **Норматова** Жумагулга — Янгиер районидаги Хоғос қишлоғидан рўзғор ишидаги аёл.
17. **Пак** Хе-сунга — Янгийўл районидаги Хрушчев номли колхознинг аъзоси.
18. **Пармонова** Уркияга —Гулистон районидаги Оржоникидзе номли қишлоқ советидан рўзғор ишидаги аёл.
19. **Пирманова** Гулбаҳромга — Чиноз районидаги Яллама қишлоғидан рўзғор ишидаги аёл.
20. **Пўлатова** Мамлакатга — Тошкент шаҳридан рўзғор ишидаги аёл.
21. **Раҳматова** Зайтунага —Бекобод шаҳар, Далварзин пахта заводининг хизматчиси.
22. **Рустамова** Муқаддамга — Калинин районидаги Хасанбой қишлоғидан рўзғор ишидаги аёл.
23. **Салимова** Умринисога — Янгийўл районидаги Ниёзбоши қишлоғидан рўзғор ишидаги аёл.
24. **Толипова** Кимёга — Калинин районидаги Оқтепа қишлоғидан рўзғор ишидаги аёл.
25. **Толипова** Шаҳодатга — Калинин районидаги Қулоқтепа қишлоғидан рўзғор ишидаги аёл.
26. **Тўлаганова** Раисага — Чирчиқ шаҳридан рўзғор ишидаги аёл.
27. **Фозилова** Қумрига — Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхозининг посёлкасидан рўзғор ишидаги аёл.
28. **Фахлулова** Хордамга — Пискент районидаги Саид қишлоғидан рўзғор ишидаги аёл.
29. **Ҳайруллаева** Ҳурига — Тошкент шаҳридан рўзғор ишидаги аёл.
30. **Холматова** Кароматга — Тошкент шаҳридан рўзғор ишидаги аёл.
31. **Худойберганова** Ўктамга — Калинин районидаги Эшонгузар қишлоғидан рўзғор ишидаги аёл.
32. **Шералиева** Майрамга — Чиноз районидаги Ленин номли қишлоқ советидан рўзғор ишидаги аёл.
33. **Югай** Нинага — Янгийўл районидаги Ново-Михайловка қишлоғидан рўзғор ишидаги аёл.
34. **Яковенко** Наталья Николаевнага — Тошкент шаҳридан рўзғор ишидаги аёл.
35. **Яҳёева** Зайнабга — Чиноз районидаги Навоий номли колхознинг аъзоси.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.

1962 йил 22 октябрь.

АРМАНЛАР ДИЁРИДА САМИМИЙ УЧРАШУВ

ЕРЕВАН. (АрмТАГ-ЎзТАГ мухбирлари). Қардош Ўзбекистонда арман адабиёти ва санъати ҳафталиги бўлиб ўтганига қарийб бир йил бўлди. Аммо Арманистоннинг адабиёт ва санъат арбоблари серқуёш Ўзбекистонда ўтказган кунларини шу вақтгача эсларида сақлаб келмоқдалар. Улар меҳмондўст мезбонлар билан хайрлашганларида: «Суҳбатимиз тугагани йўқ, уни Ереванда давом эттирамиз», деб айтган эдилар.

Мана шу пайт ҳам келди.

... Тбилиси аэропорти. Азиз дўстларни кутиб олмоқ учун бу ерга ёзувчилардан Рачия Ованесян, Араmашот Папаян, Сагател Арутюнянлар келишди. Улар билан бирга Грузия Ёзувчилар союзи арман секциясининг раиси Беник Сейранян, Абхазия арман ёзувчилари бирлашмасининг раҳбари Аршавир Жидарянлар ҳам келди.

Ҳаво лайнери аэродромга қўнади. Ўзбекистон ёзувчилари, артистлари ва музикачиларининг делегацияси, ҳаммаси бўлиб 30 дан ортиқ киши самолётдан чиқиб келадилар.

Арманистон Ёзувчилар союзининг секретари Р. Ованесян қардош республика ёзувчиларини ва артистларини қизғин табриклайди ҳамда уларга Арманистонда ўтказиладиган Ўзбек адабиёти ва санъати ҳафталигида катта муваффақиятлар тилайди.

Меҳмонлар бир оз дам олганларидан сўнг автомашиналарга тушиб, Арманистонга йўл олдилар.

... Узунтала — йўлда учраган биринчи арман қишлоғидир. Азиз меҳмонларни кутиб олмоқ учун маҳаллий аҳолигина эмас, яқин атрофдаги қишлоқ ва районларнинг колхозчилари ҳам келдилар. Ереванда бу ерга Арманистон Ёзувчилар союзининг биринчи секретари Эдуард Топчян, прозачи Серо Ханзадян, драматург Григор Тер-Григорян келдилар. Арманистон КП Марказий Комитетининг Иджеван территориал ишлаб чиқариш бошқармасидаги партия ташкилотчиси Хажак Дрампян. Иджеван район партия комитетининг биринчи секретари Ефрем Бабаян, район ижроия комитетининг раиси Искандар Элларянлар ҳам шу ерда ҳозир бўлдилар.

Ҳамма колхоз боғи томонга йўл олади. Арманларнинг қадимий традициясига кўра, бу ерда, дарахтлар соясида меҳмонлар учун катта байрам дастурхони тайёрланган эди.

Х. Дрампян район меҳнаткашлари номидан ўзбекистонлик дўстларни бу ерга келишлари билан қизғин табриклади. У қардош ўзбек халқининг саноат, қишлоқ хўжалиги ва маданият соҳасида эришган ғоят катта муваффақиятларига арман халқи чин қалбдан қувонаётганлигини айтди.

Кекса колхозчи стол олдига келади. Бу киши — кўп йиллардан бери Иджеван районида яшаб келаётган ўзбек Абдуҳамид Алимов эди. У ўз ҳамюртларини самимий табриклайди.

— Мен жуда бахтиёрман, — дейди Тамарахоним. — Мен ўзбек халқининг қизиман ва айни вақтда жонажон Арманистонда шунчалик самимий кутиб олинганлигимдан ғоят хурсандман.

Тамарахоним шу ернинг ўзида рақсга тушиб, арман қўшиқларини ижро этади.

Меҳмонлар машиналарга тушиб, Дилижан томонга йўл оладилар.

Улар яна кўп қизғин ва самимий учрашувлар ўтказадилар.

ҲАР ҚАНДАЙ ОБ-ҲАВО ШАРОИТИДА ҲАМ ТЕРИМ СУРЪАТИНИ БЎШАШТИРМАЙЛИК!

Фотомухбиримиз В. Салов мана бу икки теримчини 1-«Боёвут» совхози 5-бўлимининг 4-бригадаси даласида суратга олган. Суратнинг чап томонида сизга илиқ табассум билан боқиб турган Очигул Жўраева мавсум бошидан буён эл хирмонига 7 минг килограммдан ошиқ «оқ олтин» тўкди. Унинг ёнидаги Обида Боева эса ҳозир кунига 120—150 килограммга етказиб пахта термоқда.

САОДАТНИНГ МЕҲНАТ СОВҒАСИ

БЎКА, (УзТАГ). Бўка районидаги Охунбобоев номли колхоздан Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Саодат Гулаҳмедова бошлиқ бригада пахтакорлари пахтани териш ва давлатга сотиш йиллик планини муддатидан илгари бажардилар. Ватан хирмонларига 60 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан «оқ олтин» топширилди.

Бригада бошлиғи Саодат Гулаҳмедова машина теримида катта муваффақиятга эришди. У «ХВС-1,2» агрегатида 105 тонна «оқ олтин» териб, мавсум топшириғини анча ошириб бажарди. Саодат Гулаҳмедова кунига беш тоннадан ортиқ пахта терди. Саодат Улуғ Октябрнинг 45 йиллигигача ўз социалистик мажбуриятини бажаришга аҳд қилди.

БРИГАДА ҚОЛОҚЛИКДАН ЧИҚДИ

Илгари Янгиер районидаги «Коммунизм» колхозининг 12-бригадаси энг қолоқ бригада ҳисобланарди. Ўтган йили колхоз бўйича ҳар гектар майдондан 33,5 центнердан ҳосил кўтарилгани ҳолда, бу бригадада ҳосилдорлик 22 центнерга аранг етказилди. 12-бригадага қўшни бўлган О. Жўраев ва Э. Донаев ўртоқлар бошлиқ бригадаларда эса гектар бошига 35-40 центнердан ҳосил олинди.

Хўш, айб кимда, ердами, одамлардами? Бу жумбоқ колхоз правлениесидагиларни ҳам, партия ташкилотидагиларни ҳам чуқур ўйга толдирди. Ниҳоят қолоқликнинг сабаблари аниқланди. Маълум бўлишича, бу бригаданинг кадрлари кўнгилдагидек эмас экан. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти масалани атрофлича ўргангач, аввалги бригадирни ўз вазифасидан бўшатиб, унинг ўрнига тажрибали пахтакор, коммунист ўртоқ Омон Раззоқовни тайинладилар.

Янги бригадир қолоқликнинг сабабларини синчиклаб текширди. Унинг аниқлашича, бригадада илгари ернинг қадрига унчалик етилмас, уни серҳосил қилиш тўғрисида қайғирилмас экан.

Ўртоқ О. Раззоқовнинг бошчилигида чигит экиладиган ерлар қиш ойларидан бошлабоқ экишга пухта тайёрланди. Ерлар кафтдек қилиб текисланди. Навбаҳор келганда экишга тахт қилинган ерларнинг ҳаммаси суғорилди. 28 март куни бригада аъзолари колхозда биринчи бўлиб ерга чигит қададилар. 108 гектар майдонга 12 кун ичида чигит экиб бўлинди.

Суғорилган ерларга экилган чигитлар қисқа вақт ичида тўла униб чиқди. Ҳамма пайкалларда ям-яшил квадратлар бунёдга келди. Пахтакорлар ана шу пайтдан бошлаб ишга яна ҳам қаттиқроқ киришиб кетдилар. Ғўза парвариши мавсумида бригадада культивация ва суғоришни кўнгилдагидек ўтказиш билан бир қаторда экинларни қондириб озиқлантиришга алоҳида эътибор берилди. Ғўзалар кун сайин барқ уриб ривожланиб, серҳосил бўлиб етилаборди...

Деҳқоннинг йил бўйи қилган меҳнати самараларини кўрсатувчи олтин куз фасли етиб келганда, бригада пахтакорларининг бир шодликларига ўн шодлик қўшилиб кетди. Негаки, ҳамма пайкалларда мўлжалдагидан ҳам мўл «оқ олтин» ҳосили пишиб етилганди. Колхозда ерга биринчи бўлиб чигит ташланган бу бригадада пахта терими ҳам биринчи бўлиб бошланди. Дастлабки кунларданоқ суръатга-суръат қўшилаборди.

Бригадир ўртоқ Раззоқов қўл теримини намунали ташкил этиш билан бир қаторда машина териминининг муваффақиятли ўтишига ҳам катта эътибор берабошлади. Далаларда ишлаётган «зангори кема»лар кун сайин хирмонга барака киритабошлади. Механик-ҳайдовчи ўртоқ Аҳрор Эшонқулов ўзининг «ХВС-1,2» машинаси бункеридан ҳозирга қадар 80 тоннадан ортиқ пахта тўкди. Ҳозир у яна 40 тонна пахта териш учун ғайрат билан ишламоқда. Кўпмингкилограммчи теримчилардан О. Умматова, Э. Қодиров, Б. Оллоёрова сингари ўртоқларнинг ишлари ҳам баракали бўлаяпти. Улар ҳозирга қадар 6-6,5 тоннадан пахта теришга муваффақ бўлишди.

— Бригадамиз аъзолари, — дейди ўртоқ О. Раззоқов, — колхозимиздагина эмас, балки районда ҳам маррага биринчилар қаторида етдилар. Ҳозирга қадар 108 гектар майдонимизнинг ҳар гектаридан ўртача ҳисобда 34 центнердан «оқ олтин» йиғиштириб олдик. Ҳали далаларимизда ҳосил кўп. Биз байрамолди социалистик мусобақасига қўшилиб ҳар гектар ердан яна 6 центнердан пахта териб олиш учун курашаяпмиз. Шунга эришсак, бу йил ҳосилдорликни 40 центнерга етказамиз, яъни ўтган йилдагига нисбатан 18 центнерга кўпайтирган бўламиз.

Х. БОЙМАТОВ.

ДАЛА ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

СУШИЛКАЛАР ТАХТМИ?

Кейинги кунларда ҳаво кескин айниди. Тез-тез ёмғир ёға бошлади. Бу йиғим-терим ишларини анча қийинлаштириб қўйди. Лекин мамлакатга 503 минг тонна «оқ олтин» топширишга аҳд қилган эканмиз, бу аҳднинг уддасидан чиқиш учун ҳар қандай об-ҳаво шароитида ҳам пахта тайёрлаш суръатини бўшаштирмаслик, даладаги бор пахтанинг сўнгги граммигача териб олиб давлатга топшириш чораларини кўришимиз керак.

Бунинг учун колхоз ва совхозлардаги мавжуд сушилка хўжаликлари, қуритиш-тозалаш цехларини тўла ишга тушириш ва бу ерда пахтани қуритиш-тозалашни намунали йўлга қўйиш талаб қилинади.

Сирдарё районидаги Охунбобоев номли колхознинг марказлаштирилган қуритиш-тозалаш цехида иш қизғин. Бу ерда ҳар куни бир неча юз тонна пахта қуритилиб, давлат қабул пунктларига жўнатилиб турилибди. Чиноз районидаги «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхози ҳам йиғим-терим суръатини кучайтириб, тобора маррага яқинлашмоқда. Бу колхозда ҳам 6 га яқин сушилка тахт қилиб қўйилган эди. Ҳаво айниши билан бу сушилкалар ишга тушириб юборилди.

Лекин афсуски, кўп жойларда ҳали вақт эрта деган кайфиятга берилиб, сушилка хўжаликларини тахт қилиш кўпларнинг эсига келмаган эди. Гулистон районидаги «Ленин йўли», Бекобод, Бўка, Янгиер районидаги баъзибир хўжаликларда ҳам бу соҳада қилинган ишлар талабга жавоб бермайди.

Бундан буён ҳавога ишониб бўлмайди. Етиштирилган ҳосилнинг сўнгги граммигача йиғиб-териб олиб давлатга топширишга, улуғ байрамгача планни бажариб муносиб совға тайёрлашга бел боғлаган эканмиз, ҳамма чораларни кўришимиз керак. Колхоз ва совхозлардаги сушилка ва қуритиш-тозалаш цехларини тўла ишга тушириб, ҳар куни белгиланган миқдорда пахта тайёрлашга эришиш лозим. Шунингдек кўрак чувиш машиналарининг кучидан ҳам унумли фойдаланиш керак.

Сушилка хўжаликларида ишлаётган, кўрак чувиш машиналарини бошқараётган колхозчилар ва совхоз ишчиларининг унумли меҳнат қилиши учун ҳамма шароитларни яратиб бериш лозим. Бунинг учун сушилкаларни ёқилғи запаслари билан тўла таъминлаб туриш талаб қилинади.

Олтиндан ҳам қиммат пахтамизнинг бир граммини ҳам нобуд қилмай териб олиб, эл хирмонига топшириш учун ҳар соат, ҳар минутдан унумли фойдаланайлик.

Совхоз директори Йўлдош Иброҳимов бугун одатдан ташқари хурсанд. У қўлидаги бир парча қоғозга ёзилган рапортни ўқир экан, юзида севинч аломатлари пайдо бўлди. Дарҳол секретарга қараб, қани ёз, деб хитоб қилди. Директор совхозда биринчи бўлиб пахта тайёрлаш планини бажарган Иззатилла Қаюмов бошлиқ бригада аъзоларининг муваффақиятларини алоҳида қайд этишга ошиқар эди.

— Шундай катта совхозда энди битта бригада планини бажардими?

Бу саволдан унинг ранжиган, ранжимаганини билиш қийин эди. Лекин у ўз ҳолатини ўзгартирмай гап бошлади.

— Бу хамирнинг учидан патир, биринчи қалдирғочимиз, холос. Қалдирғочлар кетидан қалдирғочлар учади. Эрта-индин планни бажарай деб турган бригадаларимиз кўп. Масалан 7-бўлимдаги Тожихон Усмонова ҳам маррага етиб қолди. Ўтган йили шу бригаданинг еридан бор-йўғи 15 центнердан ҳосил олинди. Бу йил эса 29 центнердан ҳосил кўтариш мумкин. Биз фақат бригадаларимизни план бажарганлари учунгина эмас, ҳосилдорликни оширганлари учун ҳам қувонамиз. Ахир ўзингиз ўйланг, қарийб ўн йилдан бери совхозимизда план бажарилмаган. Ҳозир эса бригадаларгина эмас, катта-катта бўлимлар ҳам маррага етиб келяптилар.

Дарҳақиқат бу қувончни четдан келган кишиларнинг чуқур ҳис қилишлари қийин. Аммо шу ерда яшаб, шу ерда тер тўкаётган кишиларнинг дилини ҳар бир оддий ютуқ ва кичик муваффақият ҳам катта қувонч ва шодликларга тўлдиради. Директор гоҳ тўлқинланиб, гоҳ куйиб-пишиб гапиришининг бир талай важи бор. 1-«Далварзин» совхозида бундан ўн йил илгари ҳар гектар ердан 32 центнергача етказиб ҳосил олинган. Аммо 1960 йилга келиб ҳосилдорлик 20,3 центнерга тушиб қолган. 32 қаёқдаю, 20 қаёқда. Катта чекиниш.

Тўғри, бу орада совхозда олдинга қараб бирмунча катта қадамлар қўйилган соҳалар ҳам бўлди. Илгари пахта майдони 2060 гектар бўлса, ўн йилдан кейин бу майдон тенг баравар кўпайиб, 4060 гектарга етди. 2060 гектар қаёқдаю, 4060 гектар қаёқда. Асрлар бўйи бефойда ётган қўриқлар экин майдонларига, пахтазорларга айланиб кетди. Бир ҳисобда ҳосилдорликнинг шу янги ерлар ҳисобига камайиши табиий. Бироқ бу даражада камайиб кетишни ҳеч қандай важ билан оқлаб бўлмайди. Бу ҳол совхоз номига доғли тамға босди.

Ўтган йили мана шу доғни ювиш йўлида ҳаракат бошланган. Ҳосилдорлик гектар бошига 3,5 центнер оширилганди. Бироқ план тўлмади. 93 процентга етганда тақа-тақ тўхтади. Бироз силжиш бўлса ҳам мурод ҳосил бўлмади. Совхоз коллективи яна доғда қолди.

Бу йил улар ўтган йилдагидан кўра қаттиқроқ ишга киришдилар. Қанча тадбирлар кўрилди, қанча ишлар амалга оширилди, яна қанча-қанча терлар тўкилди. Қуёш билан далага чиқиб, қуёш билан баравар даладан қайтилди. Ана шундай ҳиммат билан ишлаганлардан бири мана шу Иззатилла Қаюмов. Шунинг учун унинг ҳозирги муваффақияти совхоз бўйича олиб борилган ишларнинг дастлабки натижаси, коллектив меҳнатнинг илк самарасидай кўринарди. У гўё баҳордан дарак келтирган биринчи қалдирғоч сингари ҳаммани мамнун, ҳаммани хурсанд қилди. Шунинг учун директор шу меҳнатсевар кишиларнинг ғалабалари билан ўзида йўқ хурсанд эди.

Қалдирғоч

ХАЙРЛИ ЙЎЛ

Доғда қолишнинг қанча-қанча сабаблари бор. Шулардан бири ва муҳими машина билан пахта териш масаласидир. Ўтган йили совхозда етиштирилган ҳосилнинг бор-йўғи 16,5 проценти машина билан терилди. Машиналар номигагина ишлади. Бутун бошлиқ машина билан терилган пахта ўрта миёна тўрт теримчининг ишига аранг тўғри келди.

Бу йил эса совхоз бу соҳада катта ва хайрли йўлга қадам ташлади. Машиналарнинг меҳнат унуми ўтган йилга нисбатан уч баравар ошди. Машина билан пахта териш плани 60 процентга яқинлашиб қолди. Далаларда мағрур сузиб юрган зангори кемалар теримчилар сингари граммлаб эмас, килограммлаб пахта ютиб бункерларга узатяпти. Тонналаб пахталарни хирмонга тўкяпти. Паҳлавон машиналар 30 азамат теримчининг ишини бир ўзи бажаряпти.

«Зангори кема» капитани Саидмурод Умаров мавсум бошидан бери эл хирмонига 60 тонна пахта тўкибди. Бу, мавсумда 3 тоннадан пахта тера оладиган 20 теримчининг ишига тенг келади. Бир ўзи 20 азаматнинг ишини қила оладиган Саидмурод сингари кишилар ягона эмас. Ҳомид Парпиев, Йигитали Усмонов сингари йигитлар «зангори кема»ларнинг чинакам капитанлари, ҳар бири бир неча кишига бас кела оладиган азаматлар, пахта фронтидаги янгилик жарчилари, катта ва кенг йўлга дадил қадам ташлаган шунқорлар, совхоз машъаллари.

ҚИЗҒИН ДАМЛАР

Совхоз директори эрталаб шаҳардан уйига келган меҳмонлари билан бир нафас ўтириб чой ичишга ҳам кўнгли бўлмай узур сўраб шоша-пиша идорага жўнади. Уни идора хизматчилари, агрономлар, хўжалик ходимлари, шаҳардан келган вакиллар, ёрдамчиларнинг бошлиқлари ва яна қанча одамлар кутиб турарди. Директор ҳамма билан бирма-бир жавоб муомала қилиб тезроқ далага жўнашга ошиқарди. Лекин бири келиб, бири кетиб турган одамлар бунга йўл бермасди. Ҳамманинг иши зарур. Ҳамма шошилади. Булар ҳам иш, шулар ҳам пахта теримига боғлиқ, буларни ҳам битирмай кетиб бўлмасди.

Совхоз партия ташкилотининг секретари Акбар Миркомиловнинг ҳам иши бошидан ошиб ётибди. Ҳозиргина ёрдамчилар турган уйларни бирма-бир кўздан кечириб келган эди. Энди шаҳардан келган рассомлар билан деворий газеталар, плакатлар, «Молния» чиқариш, илғор кишиларнинг расмларини олиш тўғрисида гаплаша бошлади. Сиёсий ташкилотчиларнинг ишини кўрсатадиган деворий газетанинг навбатдаги сонини чиқариш тўғрисида бош қотирарди.

Сал ўтмай идоралар беркитилди. Ҳамма далага йўл олди. Далалар, кенг далалар жуда кўркам ва гавжум. Бир томонда теримчилар ёйилиб юрган бўлса, иккинчи томонда машиналар гуруллаб мағрур сузиб борарди. Ҳамма далада, ҳамма ҳаракатда. Жомакор кийган бу одамлар эл хизматида. Ҳамманинг дилида пахта. Интеллигентлар, ишчилар, хизматчилар, студентлар, колхозчилар шу ерда мададга келиб ҳиммат билан ишламоқдалар. Шошиб-пишиб ғайрат билан пахта термоқдалар. Йигитлар қизлардан, қизлар йигитлардан ўтаман дейди.

Иш қизғин ва жўшқин. Шундай қизғин ва ҳароратли дамларда бирор киши четда туришга ҳам уялади. Ҳа, худди шундай. Бу ерда ишламаган киши худди шумғиядай ҳис қилади ўзини. Ўзбекистон партия ва ҳукуматининг ҳамма пахта фронтига, далага деган чақириғи одамларнинг дилига сингиб кетган.

ҲИММАТЛИ ЧОЛ ВА НОИНСОФ ЙИГИТ

Совхознинг 3-бўлимидан заводга борадиган катта йўлда этак тутиб узун ҳасса ушлаган бир чол аста юриб келяпти. У ҳассасининг учига ўрнатилган мих-чангал билан ерга тўкилган пахталарни йиғибтериб этагига соларди. Бу чол эҳтимол шу йўлнинг у бошидан бу бошига бориб келгунча ўн килограмм ҳам пахта термагандир. Лекин 65 ёшли Ҳасан ота исмли бу чолнинг терган пахтасидан ҳам кўра унинг ҳиммати, ҳамма қатори эл иши учун ҳоли-қудрат мадад қўлини чўзгани қимматлидир. Унинг софдилдан бировнинг қистовисиз кўп қатори бир тола ҳам пахта нобуд бўлмасин деб тупроқдан олиб пуфлаб, авайлаб этагига солаётгани бебаҳодир.

Унга нима қиляпсиз, отахон, деб савол берсангиз «ҳарна-да», болам ҳарна» деб қисқа жавоб беради. «Ҳарна» деган шу оддий сўз мана шу нуроний чолнинг ҳимматини, юрак ҳиссини, виждонини ифодаси эди. Бу унинг эл юрса юраман, турса тураман дегани эди. Мен ҳам ҳамиша эл билан дегани эди.

Ҳа, бу ерда эл оёққа турган, ёшлар, қарилар, оёққа турган. Эл хирмони мана шуларнинг меҳр-муҳаббат ва садоқатлари билан осмонга бўй чўзаяпти.

Ҳозир отлар сувлиқ билан сув ичадиган, йигитлар этик билан сув кечадиган пайт. Фурсат шундай. Бироқ бобосининг фамилиясида юрадиган Ўрмон қассобнинг ўғли Толибжон Комиловнинг ёнидан ел ўтмайди. 23 ёшли, кенг яғрин, сер-савлат бу йигитнинг қўли чўнтагидан чиқмайди. Ҳамма ишда, шаҳардан келганлар ҳам, совхоздагилар ҳам тинимни билмайди. Барча фурсат ғанимат дейди, ҳаракат қилади. Бу йигитнинг эса фурсат билан иши йўқ. Ҳозирги ҳаётни сезмагандай ҳиссиз, туйғусиз ва бефарқ кўринади. Афсуски, коммунизм иши учун курашаётган миллионларча фидокор кишилар орасида ҳали ҳам шундай ноинсофлар бор. Сал эгилса бели букилиб қоладигандай кўринади бу тани-жони соғ текинхўрнинг.

ЁПИҚ ЭШИК

Кечқурун 1-«Далварзин» пахта заводи олдидан ўтиб бўлмай қолди. Совхоз бўлимларидан, қўшни совхозлардан пахта ортиб келган автоприцеплар қатор-қатор бўлиб турибди. Ҳамма ошиқади. Ҳамма шошилади. Бироқ заводдагилар шошилишмайди. Заводга кириладиган иккита катта дарбозанинг бири очиқ, иккинчиси ёпиқ. Иккита катта тарозидан бири ишлаб турибди, иккинчиси бекор. Завод ичидаги транспортёрлардан иккитаси ҳаракатда, қолганлари қаққайиб турипти. Бу ерда пахта ортилган автоприцепларни талай вақтдан бери навбат пойлаб туришларининг сабаби мана шу. 2-«Далварзин» совхозидан келган бир тракторчи йигит ҳуноб бўлиб гапирабошлади:

— Мен бу ерга тушки овқат маҳалида келгандим. Шунақа ҳам иш бўладими?

Райком секретари, совхоз раҳбарлари, бўлим бошлиқлари шу ерда айланишиб юришибди. Ҳамма безовта. Пешоналари тиришган. Улар фақат тезроқ пахтани топшириб, яна пахта келтиришга ошиқишади. Завод раҳбарлари эса шошилмайди, улар хотиржам, парвойи палак. Улар ёпиқ эшикни очишни, бекор турган тарози ва транспортёрларни ишлатишни ўйлаб кўрмайдилар.

Булар етмагандек ҳаво ҳам айниб, гоҳ ёмғир ёғади, гоҳ тинади. Совхоз ишчилари, ёрдамчилар бу тўсиқлар олдида эсанкираб қолмайдилар. Улар зўр бериб меҳнат қилмоқдалар, далага отланиб пахтазорга ҳужум қилаяптилар. Олижаноб ва муқаддас бурч йўлида учраган бундай қийинчиликларни енгиб ўтмоқдалар. Далварзин ерларида етиштирилган «оқ олтин» дурдоналари ўз эгаларининг қўли билан улкан хирмонларга тўпланмоқда. Совхоз йўлларида пахта карвонлари пайдар-пай қатнаб турибди.

Босит ХАЛИЛ,
Ёнғин МИРЗА,
НАЗАРМАТ.

Қанча ПАХТА тайёрланди

XXII съезд

ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ҲАҚИДА МАЪЛУМОТ

25 ОКТЯБРГАЧА

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Ишлаб чиқариш бошқармалари	Бир кунда	Мавсум бошидан бери	Машина терими: Бир кунда	Машина терими: Мавсум бошидан бери	Қоп-қанорсиз ташиш
Тошкент	0,16	93,73	—	81,40	127,3
Янгийўл	0,03	84,40	—	82,22	99,6
Чирчиқ	0,08	65,79	—	48,23	81,8
Янгиер	0,36	61,31	0,37	50,71	74,5
Сирдарё	0,18	49,13	0,14	44,03	66,7
РАЙОНЛАР					
Қуйи Чирчиқ	**0,08**	**107,20**	—	**140,76**	**112,4**
Оржоникидзе	0,16	88,75	—	81,40	124,3
Юқори Чирчиқ	—	88,36	—	71,60	80,6
Чиноз	0,02	85,48	—	54,92	110,8
Ўрта Чирчиқ	0,02	75,82	—	79,20	90,8
Янгийўл	0,03	74,70	—	63,64	93,2
Пискент	0,08	69,67	—	47,04	82,3
Бўка	0,13	64,40	—	38,53	91,2
Янгиер	0,43	62,07	0,60	63,22	78,2
Бекобод	0,27	60,44	0,07	33,85	70,6
Сирдарё	0,16	55,69	0,33	62,33	77,9
Оққўрғон	0,10	52,98	—	28,95	64,8
Комсомол	0,23	48,66	—	31,27	64,2
Гулистон	0,17	37,66	0,02	29,11	48,6
Область бўйича	**0,15**	**65,48**	**0,13**	**53,24**	**81,7**

ФУТБОЛ

ҲУЖУМ—ҒАЛАБА

СССР кубогининг эгаси бўлган «Шахтёр» футболчилари ўз майдонида рақибларига очко бермайдиган коллектив ҳисобланади. Тбилиси ва Москва динамочиларигина Донецкда бўлган ўйинда аранг дуранг қилишга эришган эдилар, холос. Бошқа ҳамма командалар бу ердан «қуруқ» қайтган. Лекин «Пахтакор» Донецкда бўлган учрашувда «Шахтёр»нинг шаҳтини қайтара олди. Стадион тўла ишқивозларнинг қийқириғи ҳам, украин футболчилари бошлаган тез суръат ўйини ҳам тошкентликларни эсанкирата олмади. Пахтакорчилар ҳужумга ҳужум билан жавоб бердилар. Ҳатто ярим ҳимоячиларимиз ҳам олдинга интилдилар. Жумладан, Қаҳҳоров бир неча марта майдон эгалари дарвозасига хавф солди.

Ўйин тугашига 8 минут қолганда тошкентликлар бурчакдан тўп тепиш ҳуқуқини олдилар ва ундан моҳирона фойдаланиб гол урдилар. В. Қаҳҳоров киритган бу тўп «Пахтакор»га икки очко келтирди. Ҳамшаҳарларимиз 17 очко билан олтинчи ўринга кўтарилдилар.

24 октябрда Москвада бўлган ўйинда пойтахт динамочилари СКА ни 1:0 ҳисоби билан мағлубиятга учратиб, биринчи ўринда мустаҳкамланиб қолдилар.

«Зенит» — «Нефтяник» учрашуви 5:1 ҳисобида ленинградликлар фойдасига тугади.

«Пахтакор» футболчилари сафардаги сўнгги ўйинни Ленинградда 28 октябрда «Зенит» командаси билан ўтказадилар. Шундан сўнг командамиз қолган беш матчни ўз майдонида ўйнайди.

ЁРДАМЧИЛАР ҲИММАТИ

(ХАТЛАРГА ОБЗОР)

Пахта йиғим-терими авж олиб кетган шу долзарб кунларда пахта далаларида колхоз аъзолари, совхоз ишчилари билан ёнма-ён туриб меҳнат қилаётган, хирмонларга тонна-тонналаб «оқ олтин» тўкаётган шаҳарлик ёрдамчилар, студентлар, ўқувчилар меҳнати ҳақида редакциямизга кўплаб хатлар келмоқда.

Тошкент Давлат университетининг студентлари Бўка районидаги пахтакорларига яқиндан ёрдам бермоқдалар. Студентлар кучи билан минглаб тонна пахталар хирмонга тўкилмоқда. Ана шулар ҳақида хабар ёзган ҳаваскор мухбирларимиз **Р. Назарқосимов, Ш. Юнусов, Ф. Содиқов** ўртоқлар университетнинг география факультети студентлари райондаги Ильич номли колхозда пахта тераётганликлари, факультетнинг III курс студентларидан Қ. Худойназаров, А. Ҳамидова, Р. Қурбонбоев, Н. Икромова сингари студентлари бир кунда 150-180 килограммдан пахта териб колхоз аъзоларининг миннатдорчилигига сазовор бўлаётганликлари ҳақида ёзадилар. Шу районда пахта тераётган Тошкентдаги Охунбобоев номли республика медицина билим юртининг студентлари ҳам Ильич номли колхозга ёрдам бермоқдалар. Булар ҳам кунлик нормаларини 1-1,5 процентдан адо этиб бажармоқдалар. Бу ҳақда билим юртининг студенти **М. Ўроқов** қувонч билан ёзади.

Тошкент қишлоқ хўжалиги институтининг студентлари билимни ишлаб чиқариш билан боғлаб олиб бориш тўғрисидаги қонун амалга оширилгандан буён колхоз, совхозларда қишлоқ хўжалиги экинлари етиштириш, қишлоқ хўжалигини механизациялаш ишларида тўлиқ иштирок этмоқдалар. Студентларнинг кўплари қишлоқ хўжалиги машиналарини бемалол бошқара оладилар. Мана, улар Қуйи Чирчиқ районидаги «ЎзССР беш йиллиги» совхозида пахтани машинада термоқдалар. Механик-ҳайдовчи студентлардан Р. Ғаниев, Н. Содиқовлар ҳар куни ўз агрегатларидан 4300-5000 килограммдан пахта тўкмоқдалар. Бу хушхабарни газетхонлардан **У. Раҳимов, А. Рўзиметов** ўртоқлар ёзиб юборганлар.

Шунингдек, Вревскийдаги қишлоқ хўжалиги техникуми ва Янгийўл шаҳридаги медицина билим юртларининг студентлари ҳам пахтакорларга ёрдам беришда бошқаларга намуна бўлмоқдалар. Уларнинг ибратли ишлари ҳақида ҳаваскор мухбирларимиздан **И. Норматов, Т. Имомов** ўртоқлар ёзиб юборишган.

Пахта теримида мактаб ўқувчилари, айниқса қишлоқ мактаблари ўқувчилари ўз ота-оналарига жуда яхши кўмак бермоқдалар. Областдаги қайси район, қайси колхоз пахта даласига борманг, этак тутган, бўйнида қипқизил галстуклари ҳилпираб турган пионерларни кўриб кўзингиз қувнайди. Уларнинг ҳар бири катталардан қолишмайман, дегандай бир кунда 100 килограммга етказиб пахта термоқдалар. Ёки бўлмаса машина теримидан сўнг карталарда тўкилган пахталарни чаққонлик билан териб олмоқдалар. Ёш теримчиларнинг меҳнатидан завқланган қишлоқ мухбирларимиз хабарлар, лавҳалар ёзиб юборишган. Мана улардан айримлари.

— Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли ўнбирйиллик мактаб ўқувчилари «XXII партсъезд» колхозига чиқиб пахта термоқдалар, — деб ёзади **Ш. Холмуҳамедов**, — бу ўқувчилар кунига колхознинг 12-15 тонна пахтасини териб бермоқда. М. Орипов, 11-синф ўқувчиси М. Тошпўлатова, М. Мирзааҳмедова сингари чевар теримчи-ўқувчилар бир кунда 110-120 килограммдан пахта тераётирлар. Худди шундай хабарни Оққўрғон районидаги 9, Бўка районидаги 35, 34, Оҳангарон районидаги 3, Бекобод районидаги Пушкин номли, Сирдарё районидаги 11 ва Чиноз районидаги 25-мактаблардан **А. Солиев, А. Кўчаров, Ф. Зиёдуллаев, М. Ойдинов, А. Эргашев, У. Маматов, А. Холхўжаев** ва **С. Тулаев** ўртоқлар ёзиб юборганлар.

Ҳа, ҳозирги куннинг ҳар бир дақиқаси ҳам ғанимат. Ана шу фурсатни қўлдан бой бермай деган ҳар бир киши азамат пахтакорларга астойдил кўмаклашмоқда. Бу фидокор кишиларимиз, меҳнатсевар фарзандларимизнинг унумли кўмаги ҳақидаги хатларнинг кети узилмайди. Чинозлик **Шохирбонов, А. Деҳқонов, А. Шокиров**, гулистонлик **Ш. Ортиқов, Қўшмаматов**, бекободлик **Мирзаев, Н. Эгамқулов, Э. Қирқбоев**, оққўрғонлик **А. Мусаев**, ўртачирчиқлик **Н. Баркашев**, янгиерлик **Г. Юсупов, Э. Саримсоқов, А. Раимқулов**, пискентлик **И. Суярқулов**, тошкентлик **Каримов, Солиев, Ғаниев, Ўринбоев, С. Қобулов, Т. Рўзиматов, Ю. Мансуров, М. Мамажонов, О. Хўжаев** ўртоқлар йўллаган бири-биридан мазмунли мактублар ҳам жонкуяр студентлар, ўқувчиларнинг пахта далаларида жавлон уриб меҳнат қилаётганликлари, уларнинг кўмаги туфайли пахта тайёрлаш плани кун сайин ортиб бораётганлиги ҳақида ҳикоя қилади.

КУБА ОҒИР ДАМЛАРДА ЁЛҒИЗ ҚОЛМАЙДИ

ХАВФСИЗЛИК КЕНГАШИНИНГ МАЖЛИСИ

НЬЮ-ЙОРК, 24 октябрь. ТАСС мухбирлари **В. Богачев** ва **В. Петрусенко** хабар берадилар:

Кеча Нью-Йоркда Хавфсизлик Кенгашининг мажлиси бўлиб ўтди. Мажлис уч мамлакат—АҚШ, Куба, СССР делегацияларидан тушган илтимосларга биноан чақирилди. Раислик қилувчи В. А. Зорин маҳаллий вақт билан соат 16 дан 10 минут ўтганда Хавфсизлик Кенгашининг мажлисини очиқ деб эълон қилади.

В. А. Зорин Совет Иттифоқининг вакили сифатида кун тартиби бўйича сўзга чиқиб, бундай деди: Гўё Куба Қўшма Штатлар ва Ғарбий ярим шар хавфсизлигига таҳдид солмоқда, деб Қўшма Штатлар томонидан қўйилган масала бошдан-оёқ сохта масаладир. Қўшма Штатларнинг Хавфсизлик Кенгашига мурожаат қилиши — Қўшма Штатлар Кубага қарши қилган ва мисли кўрилмаган агрессив ҳаракатларни ниқоблашга, ўзбошимчалик билан ва ғайриқонуний равишда Куба Республикасига қарши денгизда ўрнатилган блокадани ниқоблашга беcўнақайлик билан уринишдан бўлак нарса эмас.

Ҳақиқатда ишнинг моҳияти шундан иборатки, деб таъкидлади В. А. Зорин, Қўшма Штатлар амалда Куба қирғоқларига блокада ўрнатмоқда, иғвогарлик тадбирларини амалга оширмоқда, бу эса халқаро ҳуқуқни мисли кўрилмаган равишда бузиш, барча тинчликсевар халқларнинг юзига оёқ қўйишдир. Хавфсизлик Кенгаши олдида ҳақиқатан ҳам кечиктириб бўлмайдиган масала турибди. Бу — Қўшма Штатлар томонидан БМТ Уставининг бузилганлиги ва тинчликка таҳдид солинаётганлиги ҳақидаги масала, Америка Қўшма Штатларининг Куба Республикасига қарши агрессив ҳаракатларига доир масаладир. СССР ва Куба вакиллари Хавфсизлик Кенгашининг муҳокамасига тақдим этган ҳужжатларда бу масаланинг моҳияти баён қилиб берилган. Биз Кенгашда бутун масалани ана шу ҳужжатлар асосида қараб чиқамиз.

Хавфсизлик Кенгаши раисининг номига Кубанинг БМТ ҳузуридаги доимий вакилидан Хавфсизлик Кенгашининг мажлисини чақиришни илтимос қилувчи хат тушди. Шу сабабли, Хавфсизлик Кенгаши Куба вакилини Хавфсизлик Кенгаши столи ёнидан ўрин олишга таклиф қилади.

Раислик қилувчи В. А. Зорин Хавфсизлик Кенгашига тақдим қилинган резолюция проектлари ва Хавфсизлик Кенгаши номига Куба, Совет Иттифоқи ва АҚШ томонидан юборилган хатлар бир йўла муҳокама қилинсин, деган таклифни киритади. Бу таклифга ҳеч ким эътироз билдирмади ва у қабул қилинди. Шундан сўнг АҚШ вакили Эдлай Стивенсон сўз олди.

АҚШ делегати. Кеннедининг радио ва телевидение орқали сўзлаган нутқидан узундан-узоқ бир парчани ўқиб бергач, жаҳонга раҳбарлик қилиш соҳасида Қўшма Штатлар зиммасига аллақандай алоҳида тарихий вазифа юклатилганлиги ҳақида мақтаниб гапира бошлади. У, коммунизмнинг агрессив характери тўғрисида Америка пропагандасининг сийқаси чиққан сохта гапларини чайналиб такрорлади, СССРнинг урушдан кейинги даврдаги ташқи сиёсатини қўпол равишда сохталаштириб кўрсатди ҳамда Куба ҳақида умуман лом-мим демади. Ниҳоят, АҚШ делегати муҳокама қилинаётган масалага ўтиб, Американинг Куба халқига қарши қилаётган агрессиясини ҳимоя қилиш учун биронта ҳам сал тузукроқ далил келтира олмади.

АҚШ делегати ўз ҳукуматининг сиёсати «ҳамма вақт ҳам албатта бехато бўлмаганлиги»ни эътироф этгач, сурбетлик билан, Америка 1961 йил апрель ойида Кубага бостириб кирганлиги учун «афв сўрамоқчи» эмасман, деди. Стивенсон Америка давлатлари ташкилоти кенгашининг Кубага қарши куч ишлатиш планлари ҳақидаги қарорини Хавфсизлик Кенгашининг мажлисида ўқиб берди.

Қаҳрамон Куба делегати Гарсиа Инчаустеги Хавфсизлик Кенгаши олдида эҳтиросли нутқ сўзлади. Кубадаги «дориломон даврлар» ҳақида америкалик Стивенсон ғоят қайғули равишда хотирлаб гапирган замонлар, деб эслатиб ўтди у, Қўшма Штатлар қуроллантирган Батистанинг қонли истибдоди ҳукм сурган даврлар эди. У даврлар энди ўтиб кетди, деди Инчаустеги.

Куба делегати Вашингтондагиларнинг кичкина Куба Қўшма Штатларга таҳдид соляпти, деган даъволарини фош қилиб ташлади. Кубада, деди Инчаустеги, Қўшма Штатлар контроль қилиб турган биттаю-битта чет эл базаси бор. Худди мана шу Қўшма Штатларнинг Тайванда, Жанубий Кореяда базалари мавжуд. Қўшма Штатлар Жанубий Вьетнамда уруш олиб боряпти, Анголада мустамлакачиларга ёрдам беряпти ва империалистларнинг Конгодаги ҳийла-найрангларини қўллаб-қувватлаяпти.

Афтидан, деди Куба вакили, қайси базалар ва қайси ракеталар яхши-ю, қайси базалар ва қайси ракеталар ёмонлигини ҳамма учун Қўшма Штатларнинг ўзи ҳал қилиб қўйганга ўхшайди. Башарти, Кеннеди билан Стивенсоннинг мантиқига амал қиладиган бўлсак, у ҳолда бутун дунёда тинчликнинг тақдири Америка ҳукумати ўз агентларидан олиб турган маълумотларга боғлиқ бўлиб қолур эди.

Куба, деди Инчаустеги, АҚШ билан бўлган ўз ихтилофларини ҳамиша тинч музокаралар олиб бориш йўли билан ҳал қилишга интилиб келган бўлса ҳам, ҳамиша АҚШдан нуқул такаббурона жавоб олиб келди. Эндиликда эса, деб давом этди у, Қўшма Штатлар ўзининг ҳукмронлик қилишга бўлган иштиёқи зўрлигидан бир ўзи ҳарбий чораларни амалга оширди.

Куба делегати, менинг халқим ўз ички ишлари бирон тарзда контроль қилинишига ҳеч қачон рози бўлмайди, деди. Нима учун, деб хитоб қилди Инчаустеги, мамлакатимизга қароқчиларча ҳамла қилаётган Америка ҳарбий базаларига кузатувчилар юбормай, Кубага кузатувчилар юбориш лозим экан?

Қўшма Штатлар ўрнатган ҳарбий денгиз блокадаси, — деб давом этди Инчаустеги, — суверен ва мустақил Кубага қарши уруш ҳаракатидан бўлак нарса эмас.

У, Кариб денгизидаги блокадани Қўшма Штатларнинг Куба революциясига қарши жон-жаҳди билан қилган жиноятқорона иши дир, деб атади. Куба халқи, деди Инчаустеги, қуролли бостириб кириш хавфига ёппасига сафарбарлик ўтказиш билан жавоб берди.

Куба делегати айтдики, Хавфсизлик Кенгаши АҚШнинг агрессив кучлари Куба қирғоқларидан дарҳол олиб кетилишини, АҚШнинг бир ўзи ғайриқонуний равишда ўрнатган блокадага чек қўйилишини, Гуантанамодаги иғвогарликларга ҳамда АҚШ агентларининг Кубага қароқчиларча ҳужум қилишларига чек қўйилишини талаб қилмоғи керак.

Инчаустеги залнинг гулдурос қарсаклари остида ўз нутқини Куба халқининг: «Ватан ё ўлим! Биз енгамиз!» деган шиори билан тамомлади.

Шундан сўнг Совет Иттифоқининг БМТдаги доимий вакили В. А. Зорин сўз олди. Америка делегацияси бошлиғининг нутқи билан ҳатто юзаки танишиб чиққанда ҳам, деди у, АҚШ ҳукумати ўзи амалга оширган агрессив ҳаракатларни ёқлашга уриниб, Хавфсизлик Кенгаши олдида, жаҳон афкор оммаси олдида батамом ногиронлик, батамом ожизлик қилиб қолаётганлиги кўриниб турибди. АҚШ вакили урушдан кейинги тарихни сохталаштириб анализ қилганлигини кўрсатиб ўтгач, В. А. Зорин, кейинги бир юз эллик йил мобайнида АҚШ билан Латин Америкаси мамлакатлари ўртасидаги ўзаро муносабатлар жуда яхши бўлди, деб Стивенсон айтган гаплар устидан заҳарханда лик билан кулди. У маълум тарихий фактларни эслатиб, АҚШ «катта тўқмоқ» сиёсатидан фойдаланиб Латин Америкаси давлатлари суверенитетини оёқости қилиб келганлигини айтди. АҚШ ҳозир замон бутунлай ўзгариб кетганлигини унутиб, «катта тўқмоқ» сиёсатини шу кунларда ҳам ўтказишга уринмоқда.

Стивенсон шу нарсани ҳам тилга олиб ўтмадики, деб таъкидлади СССР вакили, АҚШ 35 мамлакатда ўз ҳарбий базаларини вужудга келтириб, жаҳон жандарми ролини ўз зиммасига олди. АҚШ делегати қурол-яроғларни пеш қилиб, ўз тартибларини ўрнатишни талаб этаётган Америкадаги агрессив империалистик кучларнинг вакили бўлиб гавдаланди. В. А. Зорин Стивенсоннинг нутқи бошдан-оёқ сохта фикрлар билан суғорилган, бачкана икир-чикир масалалар билан тўлиб-тошган бўлдики, совет делегацияси бунга ҳатто жавоб беришни ҳам лозим топмайди, деб таъкидлади. Бугун Хавфсизлик Кенгаши, деди В. А. Зорин, шундай бир вазиятда тўпланиб турибдики, бу вазият Кариб денгизи районида ва бутун дунёда тинчликнинг тақдири учун ғоят жиддий хавотирлик туғдирмаслиги мумкин эмас. Гап буюк давлатнинг бир ўзи ўзбошимчалик билан қилаётган ҳаракатлар устида, кичик мамлакатнинг озодлиги ва мустақиллигига бевосита қилинаётган тажовуз ҳақида бормоқда. Гап Қўшма Штатлар халқаро ҳуқуқнинг энг элементар нормалари ва принципларига хилоф равишда, БМТ Уставининг асосий қоидалари, руҳи ва моҳиятига хилоф равишда Кубага қарши ҳозиргача амалга ошириб келган агрессия актлари занжиридаги янги ва энг хатарли агрессив акти устида бормоқда. В. А. Зорин кўрсатиб ўтдики, АҚШ ҳукумати ҳақиқатда Кубага қарши денгиз блокадаси ўрнатиб қўйди. Авантюристик ҳаракатлар, шунингдек АҚШ президентининг бундай ҳаракатларга фатво бериб айтган гаплари Американинг империалистик доиралари БМТ аъзоси бўлган бир суверен давлатни бўғиб ташлашга уриниб, бу йўлда ҳеч нарсадан тоймаётганликларини кўрсатиб турибди.

АҚШ ҳукумати вужудга келтирган аҳволнинг ниҳоятда жиддийлигини назарда тутиб, Совет Иттифоқи ҳукумати 23 октябрда махсус Баёнот эълон қилиб, «Америка Қўшма Штатлари томонидан БМТ Устави бузилганлиги ва тинчликка таҳдид солинаётганлиги ҳақида»ги масалани муҳокама қилмоқ учун Хавфсизлик Кенгашини дарҳол чақириш масаласини қўйиш ҳақида ўзининг БМТ даги вакилига кўрсатма берди.

Маълумки, деди В. А. Зорин, Куба вакили Гарсиа Инчаустеги ҳам Қўшма Штатлар ҳукумати Кубага денгиз блокадаси ўрнатилишини эълон қилиб, бир ўзи уруш акти амалга оширганлигини назарда тутиб, шошилинч суратда Хавфсизлик Кенгашини чақириш ҳақидаги илтимос билан Хавфсизлик Кенгашига мурожаат қилди.

Икки давлатнинг, дейди В. А. Зорин, Хавфсизлик Кенгашига қилган равшан ва принципиал мурожаатлари ана шулардан иборат, бу давлатларнинг ҳаракатлари АҚШ вужудга келтирган ғоят хатарли аҳволнинг фавқулодда жиддийлигини англаш руҳи билан, умумий тинчликни мустаҳкамлаш ҳақида ғамхўрлик қилиш руҳи билан суғорилгандир. Ана шу иккала мурожаат билан Хавфсизлик Кенгашининг ташқарисида БМТ Устави ва халқаро ҳуқуқнинг ҳамма принципларини оёқости қилиб, БМТ аъзоси бўлган кичик бир мамлакатга қарши ҳарбий тадбирларни амалга оширган, эндиликда эса хаёсизлик билан ўзини сулҳпарвар қилиб кўрсатишга уринаётган давлатнинг мунофиқлик билан Хавфсизлик Кенгашига қилган мурожаати ўртасида ер билан осмонча фарқ бор. В. А. Зорин Кубада «совет ракета базалари ўрнатилганлиги» ҳақида АҚШ давлат департаментининг ходимлари ҳар хил увадалар ичидан кавлаштириб чиқарган даъволарни фош қилиб ташлади. Қисқа қилиб айтганда, дейди В. А. Зорин, агрессияни оқлаш учун бирон важ топиш ҳақида буйруқ берилган эди, буёғи эса амалдорларнинг фаҳм-фаросатига боғлиқ эди, улар бирон баҳонани топиб беришлари керак эди. Шунинг натижасида Кубада совет ракета базалари мавжудлиги ҳақида аллақандай «шак-шубҳасиз далил-исботлар» тўғрисида президент Кеннедининг баёнотида ва Стивенсоннинг хатида айтилган тезис дунёга келди. Бу «далил-исбот»ларнинг сохталиги очиқ-ойдин кўриниб турибди.

Модомики, АҚШ ҳукумати мана шундай шароитларда турган-битган ёлғон гапларни ишлатишга барибир жазм этган экан, гўё Кубада «ҳужумкор» совет ракеталари борлиги тўғрисидаги бошдан-оёқ сохта ва туҳмат тезисни илгари суришга уялмаган экан, бу нарса АҚШ ҳукуматининг бу гал Кубага қарши янги агрессив чораларни амалга ошира бошлашига айни қайси баҳона сабаб бўлишига қайдаражада мутлақо ҳеч қандай аҳамият бермаётганлигини кўрсатади, холос. Бу нарса АҚШнинг «янги уфқлар» сиёсати деб аталмиш ҳозирги расмий сиёсати нақадар чуқур сурбетликка етиб борганлигини кўрсатади, холос.

Гўё Совет Иттифоқи Кубада «ҳужумкор қурол» ўрнатди, деб ҳозир АҚШ Совет Иттифоқи шаънига айтаётган айбларнинг бошдан-оёқ сохталиги мутлақо равшан кўриниб турибди.

Совет делегацияси, аввало, шу муносабат билан Совет Иттифоқи берган Баёнотни расмий равишда таъкидлаб ўтади. Ана шу Баёнотда Совет ҳукумати Кубага ҳеч қандай турдаги ҳужумкор қуролларни юборгани ва юбораётгани йўқ, деб айтилган эди.

Совет делегацияси ТАССнинг, жумладан шу йил 11 сентябрдаги баёнотини эслатиб ўтади. Баёнотда бундай дейилган эди: «Кубага юборилаётган қурол-яроғ ва ҳарбий техника фақат мудофаа мақсадларига хизмат қилади. Совет Иттифоқи ўзидаги воситаларни агрессияни даф қилмоқ учун, жавоб зарбаси бермоқ учун бошқа бирор мамлакатга, масалан, Кубага юбормайди... Совет Иттифоқида шу ядро зарядларини учирадиган шу қадар қудратли ракеталар борки, уларни Совет Иттифоқи чегарасидан ташқаридаги бирор жойда жойлаштирмоқ учун ўрин излашга эҳтиёж йўқ».

Қўшма Штатларнинг Тинч океандаги кузатувчилари совет ракеталари мўлжалланган нишонга нақадар аниқ тегишига кечагина қаноат ҳосил қила олдилар.

Куба «АҚШга ёки АҚШнинг Панама канали томон йўлига таҳдид соладиган ёхуд Ғарбий ярим шардаги бирон давлатга таҳдид соладиган даражада куч тўпламаётганлиги «ақли расо ҳар бир кишига маълум», «Кубанинг мустақиллигини мустаҳкамлаш ишида Совет Иттифоқи Кубага бериб келаётган ёрдам ҳам ана шу мақсадлардан биронтасини кўзлаб берилаётгани йўқ, чунки бу нарса бизнинг сиёсатимизга ётдир», деб СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико ўзининг шу йил 21 сентябрда Бош Ассамблеяда сўзлаган нутқида айтган гапларни ҳам совет делегацияси эслатиб ўтади.

Шунингдек, БМТ Бош Ассамблеясининг шу йил 8 октябрдаги ялпи мажлисида Куба Республикасининг президенти Освальдо Дортикос айтган мана шу сўзларни эслатиб ўтмоқ керак: «Биз бировга, бирон халққа ҳужум қилиш учун қуролланишга мажбур бўлаётганимиз йўқ, фақат ўз-ўзимизни ҳимоя қилиш учун қуролланишга мажбур бўлмоқдамиз... Куба қитъамиздаги мамлакатлардан биронтасининг хавфсизлигига таҳдид солаётгани йўқ, унинг бу мамлакатларга нисбатан агрессив ниятлари йўқ ва бўлмаган ҳам».

Ниҳоят, Совет ҳукумати Кенгаш аъзоларига шу бугун тарқатилган ўзининг расмий баёнотида қуйидагиларни яна таъкидлаб ўтди:

«Совет Иттифоқининг Кубага ёрдами тўғрисида шуни айтиш керакки, бу ёрдам Кубанинг мудофаа қобилиятига кўмаклашиш мақсадларинигина кўзда тутади. Э. Гевара ва Э. Арагонеслардан иборат Куба делегациясининг Совет Иттифоқида бўлиши тўғрисида шу йил 3 сентябрда эълон қилинган Совет-Куба қўшма ахборотида айтиб ўтилганидек, Совет ҳукумати Куба ҳукуматининг Кубага қурол-яроғ билан ёрдам бериш тўғрисидаги илтимосини қондиришга рози бўлди. Ахборотда айтилишича, бу қурол-яроғ ва ҳарбий техника нуқул мудофаа мақсадлари учунгина мўлжалланган. Ҳар иккала мамлакатнинг ҳукуматлари ҳозирги вақтда ҳам ана шу позицияда маҳкам турибдилар.

Куба Республикаси ташкил топган биринчи кунларданоқ доим Қўшма Штатларнинг таҳдиди ва иғволарига дучор бўлиб келаётганлиги Кубанинг мудофаасини мустаҳкамлашда совет ёрдами берилишини тақозо этди».

Ана шу ниҳоятда лўнда қилиб айтилган гаплар нуқтаи назаридан қараганда, шу нарса аёнки, гўё Кубанинг ва Совет Иттифоқининг аллақандай агрессив ниятлари борлиги ҳақида АҚШ тарқатаётган даъволар, — нарсаларни ўз номи билан айта берайлик — бутунлай ёлғон даъволар, бошдан-оёқ уйдирма гаплардир. Бу даъволарни ишга солишдан ва ҳатто АҚШда ҳукумат номидан айтиладиган гаплар даражасига кўтариб қўйилишидан кўзланган бирданбир мақсад — АҚШнинг БМТ Уставини бузиб ва АҚШнинг тинчликка бевосита таҳдид туғдириб, илгаригидан ҳам анча узоқни кўзлайдиган янги агрессив ҳаракатларни амалга оширишини ниқоблаш, хас-пўшлаш, бунинг учун бирон важ-карсон топишдир.

Жаноб Стивенсон БМТ Устави 4-параграфининг 2-моддасидан цитата келтирди. Ана шу моддада бундай дейилади:

«Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг барча аъзолари ўз халқаро муносабатларида ҳар қандай давлатнинг территориал даҳлсизлигига ёки сиёсий мустақиллигига қарши, шунингдек Бирлашган Миллатларнинг мақсадларига зид бўлган бошқа ҳар қандай тарзда куч ишлатиш тўғрисида дағдаға қилишдан ёки куч ишлатишдан ўзларини тийиб турадилар».

Ахир, Қўшма Штатлар президентининг кўрсатмасига биноан, кечаги кундан эътиборан Кубага ҳарбий блокада эълон қилинганлиги ва бошқа амалга оширилаётган барча тадбирлар Кубанинг территориал даҳлсизлигига ва сиёсий мустақиллигига қарши куч ишлатиш ҳақида дағдаға қилиш ёки куч ишлатишнинг ўзи эмасми? Бу нарса БМТ Уставининг ана шу принципини жуда қўпол равишда бузиш эканлигини ақли расо ҳар бир киши тушуниб олиши мумкин. Қўшма Штатларнинг вакили тағин бу ҳақда гапиришга журъат қилиб ўтирибди. АҚШ делегацияси ўзининг уйдирма гапларидан эндиликда Хавфсизлик Кенгашида жуда ҳам мудҳиш мақсадларда фойдаланишга уринмоқда, яъни АҚШ БМТ Уставига ҳамда халқаро ҳуқуқнинг элементар нормалари ва принципларига очиқдан-очиқ хилоф равишда бир ўзи Кубага қарши ғайри қонуний равишда амалга ошира бошлаган агрессив ҳаракатларни кейинги число билан маъқуллашга Хавфсизлик Кенгашини мажбур қилишга уринмоқда.

Бироқ, жаҳон халқлари шуни жуда яхши тасаввур қилиб олмоқлари кераккки, Америка Қўшма Штатлари ошкора авантюра бошлаш билан жаҳон термоядро урушини бошлаш сари қадам қўймоқда. АҚШнинг телбаларча масъулиятсизлик билан амалга ошираётган тадбирлари учун жаҳоннинг бошига ана шундай кулфат тушиши мумкин.

Лекин нима учун АҚШ Кубага қарши янги агрессив ҳаракатларни шошилиб бошлаб қўйиди-да, кейин ўзини Хавфсизлик Кенгашига шикоят қилган этиб кўрсатяпти? Мантиқнинг ўзи, Америка ҳукумати амалга оширган ҳаракатлар кўзга аён кўриниб турганлигининг ўзи, бу саволга қандай жавоб берилишини кўрсатиб турибди. Хавфсизлик Кенгаши уни қувватламаслигига аввалдан амин бўлган кишигина шундай йўл тутиши мумкин. Хавфсизлик Кенгаши эса ҳақиқатан ҳам агрессив ҳаракатларни ҳеч қачон қувватлай олмайди. АҚШ нинг мақсади Хавфсизлик Кенгашини юз берган факт олдида чорасиз қолдиришдир. Кенгашга қилинган мурожаат эса «хўжакўрсин» учунгина, рўй-рост гапирганда, жаҳон афкор оммасини чалғитиш учунгина ишлатилган найрангдир. Албатта, сурбетлик билан бундай найранг ишлатиш учун умуман ҳеч қандай далил-исботлар кўрсатиш, даъволарни илгари суриш талаб қилинмайди, гўё «шак-шубҳасиз далил-исботлар» борлиги ҳақида айтилган тумтароқ гаплар ҳам ярайверади.

Шундай қилиб, АҚШ делегациясининг Хавфсизлик Кенгашида тутаётган ҳозирги позициясида далил-исботлар йўқ, лекин АҚШ далил-исботларга зор ҳам эмас, чунки бу ҳақда бугун Америка матбуоти ошкора ёзаётганидек, АҚШ ўзининг Кубага қарши агрессив ҳаракатларини Хавфсизлик Кенгаши маъқуллаши мумкин, деб умид ҳам қилмаётир, деган ўзига хос мантиқ бор. Умуман олганда, АҚШнинг бундай ҳаракатларни амалда қила бошлаганлиги маълум-ку, ахир. Хавфсизлик Кенгашига эса хўжакўрсинга мурожаат қилди, холос.

Қўшма Штатлар Хавфсизлик Кенгашини юз берган қайси фактлар қаршисида қолдиряпти?

Биринчидан, АҚШ Кубага қарши бир ўзи ҳақиқатда блокада жорий этганини эълон қилди.

Иккинчидан, Қўшма Штатлар Куба районигагина эмас, балки бевосита Куба территориясига — Американинг Гуантанамодаги ҳарбий базасига йирик қисмлардан иборат қуролли кучларини юбориб, уларга жангга тўла шайланиб туриш тўғрисида буйруқ берди.

Учинчидан, Қўшма Штатлар шу билан кифояланиб қолмоқчи эмасмиз, ўзимиз хоҳлаган вақтда Кубага қарши «янги-янги ҳаракатларни» амалга ошира берамиз, деган гапларни расмий равишда айтмоқда. Бошқача қилиб гапирганда, АҚШ Кубага қарши ошкора ҳарбий агрессияни давом эттириш «ҳуқуқи»ни ўзига хатлатиб олишга уринмоқда.

АҚШнинг ана шу агрессив ҳаракатлари оқибатида ҳозир Куба устида пайдо бўлган хавф нақадар зўр бўлмасин, лекин юз берган танг аҳволнинг жиддийлиги фақат шу билангина чекланиб қолмайди. АҚШ Кубага қарши телбаларча амалга ошираётган ҳозирги ҳаракатларнинг энг асосий аспекти шундан иборатки, Америка расмий доираларининг баёнотларига қараб ҳукм чиқарганда, АҚШ ҳукумати Кубага нисбатан ўз агрессив мақсадларини рўёбга чиқариш учун жаҳон ядро урушини бевосита бошлаб юборишга ҳам тайёр турибди.

Жаноб Стивенсоннинг Хавфсизлик Кенгаши раисининг номига кечаги число билан юборган хатида очиқдан-очиқ бундай дейилади: «Муайян бир районнинг, шунингдек бутун дунёнинг тинчлиги ва хавфсизлиги ўртага қўйилиб қолди». Шундай қилиб, АҚШнинг бутун дунёда тинчлик тақдирини тикиб, миллион-миллион одамларнинг ҳаётини тикиб, қимор ўйнашга тайёр турганлиги бутун дунёга эълон қилинмоқда.

Қўшма Штатлар Кубага қарши блокада жорий этилганлигини эълон қилиш билан, деди сўнгра Зорин, ўзаро расмий жиҳатдан уруш ҳолати мавжуд бўлмаган давлатлар ўртасидаги муносабатларда сира мисли кўрилмаган қадамни қўйди. АҚШ ўзининг ўзбошимчалик ва қароқчиликдан иборат ана шу ҳаракати билан жаҳондаги кўпгина мамлакатларнинг, шу жумладан АҚШнинг Кубага нисбатан телбаларча сиёсатига қўшилмаётган ўз иттифоқчилари кемаларининг қатновини таҳдид остига солиб қўйди. АҚШ ўзининг ана шу агрессив акти билан бутун дунёда тинчликка таҳдид туғдириб, БМТнинг, шу жумладан БМТнинг энг асосий органи ҳисобланган ва умумий тинчлик ҳамда хавфсизликни сақлаб туриш учун жавобгар бўлган Хавфсизлик Кенгашининг юзига бевосита оёқ қўйди.

Қўшма Штатлар Кубага қарши ўз агрессив ҳаракатларини амалга оширишга Америка давлатлари ташкилотини ҳам тортмоқчи эканлигини билдириш билан (АҚШ Кубага қарши коллектив чоралар кўришга Америка давлатлари ташкилотини ҳозирдаёқ мажбур қилиб келмоқда), Хавфсизлик Кенгашининг ҳуқуқларини ошкора суратда поймол қилмоқда. Ҳар қандай мажбур қилиш ҳаракатларини амалга ошириш учун фақат биргина Хавфсизлик Кенгаши ваколат бериши мумкин.

Ўз қўшинларини Куба районига ва бевосита Куба территориясига юбориб ҳамда ўзи лозим топган пайтда куч ишлатиш ниятида эканлигини эълон қилиб, Қўшма Штатлар ошкора агрессия актини амалга оширди, БМТ Уставини ошкора суратда бузди. БМТ Устави халқаро муносабатларда БМТ аъзоси бўлган давлатларнинг куч ишлатишларини ёки куч ишлатиш ҳақида дағдаға қилишларини ман этади.

Кубага қарши бир ўзи амалга оширган ҳаракатлар халқаро миқёсда қандай жиддий оқибатларга олиб боришига тамомила бефарқ қараш билан, Қўшма Штатлар халқаро тинчлик ва хавфсизликни бевосита хавф остига солиб қўйди ва, бинобарин, ўз ҳаракатлари билан, вужудга келган танг аҳволни муҳокама қилмоқ учун Хавфсизлик Кенгашини шошилинч суратда чақириш зарурлиги тўғрисидаги масалани ўз-ўзидан ўртага қўйди.

Қўшма Штатларнинг ўзи Хавфсизлик Кенгашига мурожаат қилганлиги эса ишнинг чувини чиқариб қўйгандан кейин сир бой бермасликка уринишдан бўлак нарса эмас. Кубага қарши ана шундай очиқдан-очиқ агрессив ҳаракатларни амалга оширганидан кейин ўзининг хаёсизлик билан қилган авантюристик ҳаракатлари учун барибир Хавфсизлик Кенгашида тикка туриб жавоб беришга мажбур бўлишини АҚШ жуда яхши билар эди.

Зотан, Қўшма Штатлар Кубага қарши ҳақиқатда ўзбошимчалик билан блокада ўрнатган, очиқдан-очиқ иғвогарлик қилаётган, халқаро ҳуқуқни мисли кўрилмаган даражада бузаётган, БМТ Уставини поймол қилаётган, барча мамлакатлар ва халқларнинг юзига оёқ қўяётган экан, Хавфсизлик Кенгаши бу фактга бефарқ қараб тура олармиди?

Қўшма Штатлар ўз ҳаракатлари билан халқаро муносабатларга ваҳшиёна қонунларни ошкора равишда ёяётган, кичик бир мамлакат Кубага қарши агрессив ҳаракатлар қилибгина қолмай, ҳатто ўз мудофаасини қандай ташкил қилгани тўғрисида Куба менга ҳисоб берсин, айни маҳалда АҚШ агрессиясидан ўзини мудофаа қилиш учун ўзига зарур бўлган ҳарбий техникани ўз территориясидан чиқариб ташласин, деб талаб қилишгача сурбетликка бориб етаётган экан, бу фактга Хавфсизлик Кенгаши бефарқ қараб тура олармиди?

Агарда Хавфсизлик Кенгаши АҚШ нинг агрессия ҳаракатларига бефарқ қараб турганида эди, умумий тинчлик ва халқаро хавфсизликни сақлаш учун масъулиятли бўлган энг асосий орган сифатидаги бевосита бурчини бажармаган бўлур эди. АҚШнинг агрессив ҳаракатлари эса, АҚШ БМТни тугатиш йўлига, жаҳон урушини бошлаш йўлига ошкора суратда ўтиб олди, деган маънодан бўлак маънони билдирмайди.

Шундай қилиб, ҳозирги вақтда Хавфсизлик Кенгаши қандай реал фактлар қаршисида турибди? Бу фактларни қуйидаги тарзда жамлаб кўрсатиш мумкин:

1. АҚШ ҳукумати бошқа мамлакатларнинг очиқ денгизда сузиб юрган кемаларига нисбатан шу хилдаги чораларни кўражагини эълон қилдики, бу чораларга фақат қароқчилик ҳаракатлари деб баҳо бериш мумкин. АҚШнинг бошқа мамлакатларнинг Куба қирғоқларига бораётган кемаларини тўхтатиб, контроль қилиш ҳақидаги қарори халқаро вазиятни ҳаддан ташқари кескинлаштиришга сабаб бўлади ва жаҳон термоядро урушини бошлаб юбориш йўлида қўйилган қадам ҳисобланади, чунки ўз ҳурматини билган биронта давлат ўз кемаларининг контроль қилинишига йўл қўймайди.

2. АҚШ ўз ҳаракатларини ниқоблаш учун тамомила уйдирма баҳоналарни рўкач қилмоқда. Куба ҳукумати ўз мамлакатининг мудофаасини таъминлаш мақсадини кўзлаб кўрган тадбирларни АҚШ бузиб кўрсатишга уринмоқда. Ўз суверенитети ва мустақиллиги ғамини еядиган ҳар қандай давлат сингари, Куба ҳам агрессия хавфи пайдо бўлиб турган бир пайтда ўз хавфсизлиги ҳақида астойдил ташвишланмаслиги мумкин эмас.

3. Революцион Куба ўзи барпо бўлган дастлабки кунларданоқ АҚШнинг таҳдидлари ва иғвогарликларига муттасил дучор бўлиб келмоқда, АҚШ ҳеч қандай ҳаракатдан тап тортмаётир, шу жумладан 1961 йил апрель ойида Кубага қуролли интервенция қилди.

4. Америка империалистлари ўз сиёсатини бошқа мамлакатларга мажбуран қабул қилдирмоқчи эканини ошкора эълон қилди. Улар мамлакат мудофааси учун мўлжалланган ҳарбий техника Куба территориясидан чиқариб ташлансин, деб сурбетлик билан талаб қилмоқда.

5. Совет ҳукумати барча ажнабий қуролли кучлар ва қурол-яроғлар бошқаларнинг территорияларидан ўз миллий чегаралари доирасига олиб чиқиб кетилишини изчиллик билан талаб қилиб келди ва талаб қилмоқда.

Совет Иттифоқининг бу таклифи халқаро иқлимни соғломлаштиришга ҳамда давлатлар ўртасидаги муносабатларда ишонч шароити вужудга келтиришга қаратилган. Лекин ўз қўшинлари ва қурол-яроғларини бутун дунёга таратиб юборган АҚШ ҳукумати СССРнинг бу таклифини қабул қилишдан зўр бериб бош тортиб келмоқда. Қўшма Штатлар бировларнинг территориясида турган ўз қуролли кучларидан фойдаланиб, бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашмоқда ва ўз агрессив планларини амалга оширмоқда. Совет ҳукумати бировларнинг территорияларидаги барча чет эл базаларини тугатиш ҳамда барча ажнабий қўшинлар ва ҳарбий техникани бировлар территориясидан олиб чиқиб кетиш зарур, деган позицияда туриб келди ва шу позицияда турибди. Бу тадбир БМТ вакилларининг назорати остида амалга оширилса, Совет Иттифоқи бунга қаршилик қилмайди.

6. Кемалар қатновининг эркинлиги хусусидаги халқаро ҳуқуқ нормалари нуқтаи назаридан қараганда ҳам, БМТ Устави қоидаларининг нуқтаи назаридан қараганда ҳам, президент Кеннедининг баёнотида айтилган талабларни илгари суришга Қўшма Штатларнинг ҳеч қандай ҳақи йўқ. У ёки бу давлатнинг ўз мудофааси учун зарур бўлган қайси турдаги қурол-яроғларни сақлашини белгилаб беришга, қанчалик кучли бўлишидан қатъи назар, биронта бошқа давлатнинг ҳеч қандай ҳақи йўқ. Ўзини мудофаа қилишга ва ўз хавфсизлигини таъминлаш учун қурол-яроғ сақлашга ҳар бир давлатнинг ҳақи бор. Куба ҳукуматининг илтимосига биноан, Совет Иттифоқи Кубага мудофаа учун ва фақат мудофаа учун мўлжалланган ҳарбий техника етказиб бермоқда. Айни маҳалда Совет Иттифоқи Кубада ўзи учун бирон манфаат олишга интилаётгани йўқ. Совет Иттифоқи ҳеч кимга таҳдид солаётгани йўқ. Совет Иттифоқи ер шарининг ана шу районида, шунингдек бошқа районларида ҳам ҳеч қандай ҳарбий мақсадларни кўзлаётгани йўқ. Совет Иттифоқи жаҳондаги 35 мамлакатда ҳарбий база вужудга келтирган эмас. Совет Иттифоқи ёш Куба Республикасининг суверенитети ва мустақиллигини сақлаб қолиш ҳамда мустаҳкамлашда унга ёрдам кўрсатишга самимий интилмоқда, холос.

7. Қўшма Штатларнинг Кеннеди нутқида баён қилинган позицияси БМТ Устави принципларига ҳамда халқаро ҳуқуқнинг умум эътироф этган бошқа нормаларига қўпол равишда зиддир. Социал тузуми қандай бўлишидан қатъи назар, ҳамма давлатлар ўз муносабатларини тенг ҳуқуқлилик шартларига асослаб қурсин, бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашмасин, деган талаб БМТ Уставига ёзиб қўйилган. Куба ва Совет Иттифоқига нисбатан Қўшма Штатлар тутаётган йўл—БМТни тугатиш йўли, уруш бошлаб юбориш йўлидир.

8. Совет ҳукумати жаҳондаги барча халқларни БМТни ҳимоя қилишга, шу ташкилотнинг тарқалиб кетишига йўл қўймасликка, Қўшма Штатлар амалга ошираётган босқинчилик сиёсатига ва термоядро урушини бошлаб юбориш сиёсатига қарши чиқишга чақиради. Совет делегацияси мана шу кескин пайтда Хавфсизлик Кенгашининг зиммасига тушган юксак масъулиятни англаб, аввало, Қўшма Штатлар Кубага ва бошқа мамлакатларга қарши амалга ошира бошлаган агрессив тадбирларга чек қўйиш ва тамомила хотима бериш зарур деб ҳисоблайди.

Совет ҳукуматининг топшируви га биноан, Совет Иттифоқи делегацияси Хавфсизлик Кенгашининг муҳокамасига тақдим қилган резолюция проекти ҳам ана шундай тадбирларни шошилинч суратда кўриш зарурлигини ҳисобга олган ҳолда тузилди. Бу проектда шундай дейилади:

«Америка Қўшма Штатлари томонидан Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Устави бузилганлиги ва тинчликка таҳдид солинаётганлиги тўғрисида».

Хавфсизлик Кенгаши,

бутун дунёда тинчликни сақлаб қолиш ва хавфсизликни таъминлаш манфаатларига амал қилиб,

ҳар бир давлатнинг ўз мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш ҳуқуқини эътироф этиб,

бир хил давлатларнинг бошқа хил суверен ва мустақил давлатлар ички ишларига аралашувини йўл қўйиб бўлмайдиган бир иш деб ҳисоблаб,

очиқ денгизда кемалар қатновининг эркин бўлиши хусусидаги нормаларни бузиш йўл қўйиб бўлмайдиган бир иш эканлигини қайд қилиб,

1) Америка Қўшма Штатлари ҳукуматининг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставини бузишга ва уруш хавфини кучайтиришга қаратилган ҳаракатларини қоралайди;

2) Қўшма Штатларнинг ҳукумати бошқа давлатларнинг Куба Республикаси қирғоқларига бораётган кемаларини текшириш тўғрисидаги ўз қарорини бекор қилишини қаттиқ талаб этади;

3) Америка Қўшма Штатлари ҳукуматига Куба Республикасининг ва бошқа давлатларнинг ички ишларига ҳар қандай тарзда аралашиб, тинчликка таҳдид солишни бас қилишни таклиф этади;

4) Америка Қўшма Штатларини, Куба Республикасини ва Совет Социалистик Республикалари Иттифоқини алоқалар ўрнатиб, вазиятни нормаллаштириш мақсадида музокаралар бошлашга ҳамда шу орқали уруш чиқиб кетиш хавфини тугатишга чақиради».

Ўз-ўзидан маълумки, Совет Иттифоқи делегацияси АҚШ делегацияси тақдим қилган резолюция проектига қарши овоз беради. Чунки бу резолюция проекти Қўшма Штатлар Кубага қарши қилган агрессив ҳаракатларни кейинги число билан оқлашга сира мисли кўрилмаган даражада уриниш бўлибгина қолмай, айни маҳалда халқаро тинчлик ва хавфсизликни сақлаб туриш учун жавобгар бўлган энг асосий орган — Хавфсизлик Кенгашини умумий тинчликни сақлаб туриш учун ғоят жиддий таҳдид туғдираётган ана шу ҳаракатларга рухсат беришга мажбур этиш учун ҳам уринишдир.

Биз Хавфсизлик Кенгашининг барча аъзоларини ва—масала ғоят жиддий бўлганлиги учун — ҳатто АҚШнинг иттифоқчиларини АҚШ нинг ҳозирги агрессив ҳаракатлари келтириб чиқариши мумкин бўлган ҳамма оқибатларни овоз бериш олдидан яхшилаб тарозига солиб кўришга, Қўшма Штатлар Хавфсизлик Кенгашини ва умуман жаҳонни қандай ҳалокатли йўлга итаришга уринаётганлигини тушуниб олишга чақирамиз.

Кичик бўлса ҳам қаҳрамон мамлакат бўлган Куба оғир дамларда ёлғиз қолмаслигига ҳеч қандай шубҳа йўқ ва бўлиши ҳам мумкин эмас. Совет ҳукуматининг бошлиғи Н. С. Хрущев равшан қилиб айтиб қўйганидек, Куба Республикаси ҳамиша совет халқининг ёрдамига ва мададига умид боғлаши мумкин. Халқ Кубаси душманлари шаънига Совет ҳукумати айтган маълум огоҳлантиришлар ҳозирги кунда ҳам ўз кучида қолади.

Хавфсизлик Кенгашининг мажлиси шу билан тамом бўлди. Келгуси мажлис 24 октябрь эрталабга белгиланди.

СССР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИДА

АҚШнинг Москвадаги элчихонаси шу йил 24 октябрда СССР Ташқи ишлар министрлигига нота юборди. Бу нотада АҚШ ҳукумати томонидан Куба Республикасини денгиздан блокада қилишга қаратилган ва ўзбошимчалик билан кўрган тадбирларининг рўйхати берилган.

Совет ҳукумати шу йил 23 октябрдаги Баёнотида ана шу агрессив тадбирлар халқаро ҳуқуқни, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Уставини қўпол равишда бузиб, умумий тинчликка хавф туғдиришини кўрсатган эди.

СССР Ташқи ишлар министрлиги АҚШ элчихонасига у топширган ҳужжатларни қайтариб юборди.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» (**«Ташкентская правда»**) — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес
Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004, редактор ўринбосари — 25885. Партия турмуши бўлими—26232. Пропаганда ва совет қурилиши бўлими — 28761. Қишлоқ хўжалик ва маҳаллий ахборот бўлими — 29040. Адабиёт ва санъат, маданият, саноат ва транспорт бўлимлари — 33786. Секретариат — 34808. Хатлар бўлими — 34048. Илғор тажрибаларни пропаганда қилиш штатсиз бўлими — 31936. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 26334, 33262, 30249, 30250, 30253.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 04609. Нашр. Г. 1709.